

Per post en via www.internetconsultatie.nl

Drs. M.E.P. Dierikx
Ministerie van Economische Zaken
Postbus 20101
2500 EC Den Haag

Ons kenmerk BR-14-999
Behandeld door Kirsten Wilkeshuis & Martin Kiene
Telefoon 070 - 205 50 00
E-mail kwilkeshuis@netbeheernederland.nl,
mkiene@netbeheernederland.nl
Datum 8 september 2014
Onderwerp Consultatiereactie Netbeheer Nederland wetsontwerp
STROOM

Geachte heer Dierikx,

Netbeheer Nederland heeft met interesse kennisgenomen van het wetsontwerp STROOM. Het wetsontwerp is qua structuur en opbouw een duidelijke verbetering ten opzichte van de bestaande regelgeving. Op een groot aantal onderdelen zal de wet bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) worden uitgewerkt. Dit geeft de wet in beginsel een toekomstbestendig karakter dat gelet op de energietransitie voor een aantal onderwerpen hard nodig is. Bij een aantal onderwerpen bepleiten wij dat deze direct in de wet worden geregeld. Het vervolg op dit wetsontwerp vergt een goede nadere uitwerking. Wij zijn graag actief betrokken bij de totstandkoming daarvan en van het volgende STROOM wetsontwerp. Wij vertrouwen erop dat wij daar onze bijdrage aan kunnen leveren.

Wij hebben evenwel ook moeten constateren dat de voorliggende juridische formuleringen in dit wetsontwerp nog tot vele onduidelijkheden leiden. Daar waar wij na goede dialoog met uw medewerkers de beleidsdoelstellingen van het STROOM-traject, zoals neergelegd in de beleidsbrief STROOM van 18 juni jongstleden, in grote lijnen konden onderschrijven, vervult de juridische uitwerking in het wetsontwerp ons met zorg. Zorg dat de veelal limitatieve formuleringen in de wet door de rechter dermate letterlijk geïnterpreteerd gaan worden dat de activiteiten van het infrastructuurbedrijf meer dan nu bedoeld zullen worden beperkt. Hierdoor zal veel van de gewenste synergie met de systeembeheerder verloren gaan. Wij vragen hier met klem uw aandacht voor.

In deze reactie zullen wij dit punt verder toelichten en gaan wij in op de voor ons meest in het oog springende thema's: de flexibiliteit van de netbeheerder, marktfacilitering, de inrichting van de infrastructuurgroep en de activiteiten van het infrastructuurbedrijf, de begripsbepalingen 'aansluiting' en 'installatie' en de overgangs- en implementatietermijn. In de bijlage geven wij per artikel opmerkingen, aandachtspunten en waar mogelijk voorstellen voor aanpassing.

Flexibiliteit systeembeheerder

De minister geeft aan dat de nieuwe energiewetgeving een kader moet bieden waarmee stappen kunnen worden gezet om de energietransitie vorm te geven. Veranderende marktrollen en energiebehoeften door een groter aandeel duurzame en lokale initiatieven vragen een aangepaste rol van de netbeheerders. Dit betekent dat de kerntaak van de netbeheerders, het optimaal beheren van de netten, in de toekomst een andere inhoud zal hebben dan nu. Om in deze veranderende omgeving de netstabiliteit te kunnen borgen, heeft de systeembeheerder ruimte nodig om innovatieve activiteiten te ontplooiën om de transitie te kunnen stimuleren.

Het wetsontwerp voorziet in een AMvB op grond waarvan tijdelijke taken en experimenteeruimte aan netbeheerders kunnen worden toegekend. Wij hebben allerlei ideeën die in deze AMvB hun beslag kunnen krijgen. Inmiddels zijn wij samen met Energie-Nederland de dialoog met onze stakeholders gestart in de vorm van de "Overlegtafel Toekomst Energiesysteem". Hierin nemen Natuur en Milieu, Duurzame Energiekoepel, VEMW, E-Decentraal en het ministerie van Economische Zaken deel. De uitkomsten van dit overleg zullen naar onze verwachting onder andere invulling voor deze AMvB opleveren.

Marktfacilitering door systeembeheerder

De netbeheerders vervullen een belangrijke rol in het faciliteren van de markt. In het wetsontwerp is in artikel 5.27 alleen het faciliteren van de wisseling van leverancier aan de systeembeheerder opgedragen. Wij begrijpen dat uw ministerie geen beleidswijzigingen beoogt op dit punt. Gelet op de taken die de netbeheerders in het kader van marktfacilitering op dit moment (laten) verrichten, is de voorliggende omschrijving te beperkt. Het gaat daarbij ook om andere activiteiten zoals die zijn opgenomen in de Informatiecode Elektriciteit en Gas (bijv. het beheren van gegevens omtrent de aansluiting, het faciliteren van alle mutatieprocessen, zoals wisseling van leverancier, verhuizing, einde levering, etc., de uitwisseling van meetgegevens alsmede al het voor deze processen benodigde berichtenverkeer). Wij bepleiten dat niet uitsluitend het faciliteren van de leverancierswissel maar marktfacilitering in brede zin in de wet als taak aan de systeembeheerder wordt opgedragen (inclusief de mogelijkheid van uitbesteding). In de bijlage treft u onze suggestie voor een aanpassing van dit artikel in lijn met de staande praktijk.

Inrichting en afbakening activiteiten

Uit de toelichting en uit onze gesprekken met het ministerie blijkt dat het niet de bedoeling is geweest om de rol van het infrastructuurbedrijf ten opzichte van de huidige wetgeving ingrijpend te wijzigen. Desondanks valt het op dat het infrastructuurbedrijf op verschillende fronten wordt beteugeld. In de eerste plaats geldt een verbod op nevenactiviteiten voor het infrastructuurbedrijf (artikel 4.17). In de tweede plaats geldt een verbod van bevoordeling door de systeembeheerder van de infrastructuurgroep (artikel 4.15) en ten slotte is er de bepaling over de uitkering van dividend (artikel 4.16). Omdat het bevoordelingsverbod al paal en perk stelt aan het infrastructuurbedrijf dat bovendien in overheidshanden is, is het verbod op nevenactiviteiten wat Netbeheer Nederland betreft onnodig restrictief geformuleerd en is de dividend bepaling overbodig.

In de toelichting wordt het werkgebied van de infrastructuurbedrijven beperkt tot activiteiten die verwant zijn aan de energie-infrastructuur. Zoals de wettekst nu is geformuleerd, lijken - anders dan de toelichting suggereert - bestaande activiteiten zoals op het gebied van aanleg en beheer van leidingen voor warmte, koude, ruw biogas en stoom, het verhuren van transformatoren, telecomactiviteiten ten behoeve van het systeembeheer en het op lokaal niveau bijeenbrengen van diverse partijen ter stimulering van de energietransitie niet onder de activiteiten van het infrastructuurbedrijf te kunnen vallen. In verschillende gesprekken met uw ministerie is ons te kennen gegeven dat de infrastructuurbedrijven hun thans toegestane activiteiten zullen kunnen blijven verrichten. Zoals de wettekst nu luidt, is de verwachting dat de bestuursrechter, die primair naar de wettekst zal kijken, zal oordelen dat veel van deze activiteiten niet mogen worden verricht. Wij dringen dan ook aan op verduidelijking in deze zin van de wettekst en van de toelichting daarop.

Begripsbepalingen: aansluiting

In het wetsontwerp wordt de definitie van aansluiting ingrijpend gewijzigd ten opzichte van de huidige wetgeving. Hierdoor voorzien wij problemen met betrekking tot het recht op een aansluiting en de aansluitplicht. Daarnaast heeft dit grote en ongewenste effecten voor onder andere de doorberekening (en verdeling) van kosten, zodat ongewenste kruissubsidiëring ontstaat. Deze gevolgen zijn van groot maatschappelijk belang. Netbeheer Nederland denkt dan ook graag mee over een oplossing hiervoor.

Overgangstermijn en implementatietermijn

Tot slot vragen we aandacht voor de noodzaak van het opnemen van een overgangstermijn en een implementatietermijn. Wij wijzen erop dat een aantal netbeheerders bijvoorbeeld Cross Border Lease contracten heeft zodat zij onder meer voor de betrokken netten op een later moment pas kunnen voldoen aan het verbod de netten te bezwaren. Verder geldt dat nu onduidelijk is wat bij inwerkingtreding van de wet de status is van bestaande AMvB's, ministeriële regelingen en codes die hun grondslag vinden in de huidige wetgeving en die op het moment van inwerkingtreding van de wet nog niet vervangen zijn door aan de nieuwe wet aangepaste versies.

Het spreekt voor zich dat wij onze standpunten graag nader toelichten. Bij vragen kunt u contact opnemen met Kirsten Wilkeshuis en Martin Kiene; u vindt de contactgegevens in het briefhoofd.

Met vriendelijke groet,

André Jurjus
Directeur

Bijlage: Artikelsgewijze reactie NBNL STROOM

Bijlage bij de brief van 8 september 2014
Reactie concept wetsvoorstel STROOM

Hoofdstuk 1: Algemene bepalingen

Algemene opmerkingen

1. Gezien de omvang en complexiteit van het conceptwetsvoorstel ‘houdende regels met betrekking tot de productie, het transport, de handel en de levering van elektriciteit en gas (Elektriciteits- en gaswet)’ (het ‘**conceptwetsvoorstel**’) blijft Netbeheer Nederland graag ook na afloop van de consultatieperiode met het ministerie van Economische Zaken (‘**EZ**’) in overleg over de nadere vormgeving van het wetsvoorstel.
2. Netbeheer Nederland begrijpt het streven in het conceptwetsvoorstel om, waar mogelijk, aan te sluiten bij Europese definities. Daarnaast brengt de aanpassing van een aantal centrale begrippen in de markt, waaronder de vervanging van ‘net’ door ‘systeem’ en van ‘netbeheerder’ door ‘systeembeheerder’, administratieve lasten met zich mee en wekken de nieuwe termen ongewenste en onnodige verwarring bij afnemers. Daar komt bij dat de voorgestelde nieuwe begrippen veelal niet gelijk zijn aan de Europese definities zodat het argument van stroomlijning met de Europese regelgeving niet opgaat en er bovendien onduidelijkheid ontstaat hoe zich de Nederlandse en Europese begrippen onderling verhouden. Waar een geheel of gedeeltelijk andere invulling is beoogd dan door de Europese wetgever voorzien kan evenwel beter een andere term worden gebruikt. Het begrip ‘systeem’ is naar mening van Netbeheer Nederland ook overigens verwarrend, bijvoorbeeld gelet op andere nieuw geïntroduceerde begrippen zoals dat van ‘productiesysteem’. Gelet op deze overwegingen pleit Netbeheer Nederland ervoor de begrippen ‘net’ (waarin dan ook het begrip ‘gastransportnet’ opgaat) en ‘netbeheerder’ te behouden.
3. Ook bij de wijziging van de overige begrippen pleit Netbeheer Nederland ervoor dat nieuwe begrippen alleen worden geïntroduceerd na een analyse en afweging van zowel nut en noodzaak als van kosten en baten en met inachtneming van (overgangs)termijnen waarbinnen onder meer de codes kunnen worden aangepast.
4. Netbeheer Nederland wijst er in dit verband op dat een aantal begrippen en verplichtingen, waaronder die van ‘aansluiting’ en aansluitplicht uitgebreid zijn verduidelijkt en toegelicht in vaste beschikkingspraktijk van Autoriteit Consument en Markt (‘**ACM**’) en jurisprudentie van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (‘**CBb**’). In de toelichting zou - ter voorkoming van onnodige onzekerheid en procedures - aandacht besteed moeten worden aan de vraag hoe nieuwe begrippen zich verhouden met die vaste beschikkingspraktijk en jurisprudentie.

Artikel 1.1 Begripsbepalingen

‘Aansluiting’, ‘installatie’ en ‘systeemkoppeling’

5. Dit betreft centrale begrippen in de wet. De aanpassing daarvan heeft bijgevolg zeer verstrekkende consequenties. In dat verband merkt Netbeheer Nederland het volgende op.
6. Doordat in de voorgestelde definitie van ‘aansluiting’ de aansluiting tussen twee ‘systemen’ (‘netten’) is weggefallen, kan de cascade in de transporttariefstructuur voor elektriciteit niet meer worden toegepast. Transporttarieven worden immers volgens artikel 6.1, tweede lid, in rekening gebracht bij ‘systeemgebruikers’ en ‘systeemgebruiker’ wordt beperkt tot een handelaar, leverancier of aangeslotene. Als aansluitingen tussen ‘systemen’ onderling geen aansluiting meer zijn, kan een bovenliggende netbeheerder geen transporttarief meer doorcascaderen naar een onderliggende netbeheerder. Voor elektriciteit is het daarom essentieel dat de aansluiting tussen ‘systemen’ onderling een ‘aansluiting’ blijft in de zin van de wet. Netbeheer Nederland ziet in dit verband twee mogelijke oplossingsrichtingen. De eerste mogelijkheid – die de voorkeur heeft van Netbeheer Nederland – is het toevoegen van de volgende zinsnede aan de begripsomschrijving van ‘aansluiting’: *“of die een systeem verbinden met een ander systeem, niet zijnde een transmissiesysteem voor gas”*. Een tweede mogelijkheid zou kunnen zijn om in hoofdstuk 6 op te nemen dat voor de toepassing van de artikelen 6.3 en 6.4 een systeemkoppeling gelijk wordt gesteld aan een aansluiting, althans om dit punt in hoofdstuk 6 explicieter te verwoorden dan thans in artikel 6.4, derde lid, wordt gedaan.
7. Netbeheer Nederland wijst er daarbij op dat de hiervoor bedoelde redenering niet geldt voor koppelingen tussen het (huidige) ‘landelijk gastransportnet’ en andere (regionale of buitenlandse) ‘gastransportnetten’. Het is daarom belangrijk dat deze koppelingen niet onder het begrip aansluiting vallen, maar apart worden gedefinieerd als ‘systeemkoppeling’. Indien de definitie van ‘aansluiting’ wordt aangepast zoals hiervoor voorgesteld kan het begrip ‘systeemkoppeling’ in dit verband worden beperkt tot gas en zou dit begrip als volgt kunnen luiden: *“een uitrusting om een transmissie- of distributiesysteem voor gas te koppelen aan een transmissiesysteem voor gas”*. Daarnaast heeft Gas Transport Services B.V. (‘GTS’) behoefte aan een onderscheid tussen de aansluiting (van een industriële eindafnemer) en een aansluitpunt (van een invoeder). GTS gaat hierop in haar eigen zienswijze op het conceptwetsontwerp nader in en zal daarin concrete voorstellen doen voor op te nemen begripsomschrijvingen.
8. Voorts wijst Netbeheer Nederland erop dat de voorgestelde begripsomschrijvingen van ‘aansluiting’ en ‘installatie’, gelezen in onderlinge samenhang, niet uitsluiten dat aangeslotenen die thans geacht worden zeer veel aansluitingen te hebben, zouden kunnen betogen over één samenhangende installatie te beschikken en dus maar één aansluiting te hebben. Netbeheer Nederland zou dat een zeer ongewenste ontwikkeling vinden, die evident ook in strijd is met het kostenveroorzakingsbeginsel. De infrastructuur voor transport / distributie op bijvoorbeeld 100 locaties met een capaciteit van 100 kW is niet vergelijkbaar met de infrastructuur op één locatie met een maximale gelijktijdige belasting die gelijk is aan die van deze 100 aansluitingen.
9. Netbeheer Nederland kan nog geen afdoende oplossing aandragen voor een definitie van ‘aansluiting’ die alle problemen oplost of voorkomt en wil over een dergelijke definitie graag met het ministerie van EZ in overleg. Op zichzelf zou de toevoeging aan de begripsomschrijving van

‘installatie’ - dat de installatie zich moet bevinden op een geografische afgebakende locatie, zoals in artikel 4.4 bij de omschrijving van een GDS is gedaan – al enige verbetering zijn, maar deze toevoeging is ook geen panacee. Heel Nederland zou immers kunnen worden gezien als één geografisch afgebakende locatie, zodat bijvoorbeeld railinfrastructuurbedrijven maar ook telecomproviders nog steeds al hun installaties bij elkaar tot één installatie zouden kunnen rekenen en dientengevolge al hun aansluitingen tot één aansluiting reduceren.

10. Verder veronderstelt de voorgestelde begripsomschrijving van ‘aansluiting’ dat de aansluiting uitsluitend bestaat uit één of meer leidingen. In de praktijk kent de aansluiting, afhankelijk van de aard en omvang van de aansluiting, ook allerlei hulpmiddelen en appendages, zoals scheiders, schakelaars, beveiligingsmiddelen, afsluiters, drukregelaars etc. Om te voorkomen dat een letterlijke lezing van de nieuwe begripsomschrijving – zoals doorgaans door het CBb wordt gevolgd – tot de conclusie zou leiden dat deze hulpmiddelen en appendages niet meer tot de aansluiting behoren, lijkt het Netbeheer Nederland verstandig om aan de begripsomschrijving van ‘aansluiting’ een zinsnede toe te voegen die dat duidelijk maakt, bijvoorbeeld: “*daaronder mede begrepen de bij deze leidingen behorende hulpmiddelen*”. Zoals hierna wordt toegelicht geldt dezelfde opmerking ook voor de definities van ‘distributiesysteem’, ‘transmissiesysteem’ en ‘directe lijn’.
11. In de voorgestelde definitie van ‘aansluiting’ is afstand gedaan van de koppeling met de onroerende zaak als bedoeld in de Wet waardering onroerende zaken (‘WOZ’). Het loslaten van het WOZ-criterium kan tot gevolg hebben dat in plaats van kleine afzonderlijke aansluitingen, grote aansluitingen worden gevraagd voor installaties ten behoeve van meerdere WOZ-objecten die toebehoren aan verschillende eigenaren of gebruikers. Aan de andere kant kan het loslaten van het WOZ-criterium betekenen dat afzonderlijke installaties op één WOZ-object afzonderlijk worden aangesloten. Netbeheer Nederland kan zich in beginsel vinden in het loslaten van het WOZ-criterium, mits ook de restitutieregeling vervalt voor de situatie van meer aansluitingen op één locatie, en er geen aansluitingen achter aansluitingen ontstaan. Idealiter heeft een aangeslotene recht op één aansluiting per WOZ-object, maar moet er ruimte zijn voor meer aansluitingen per WOZ-object indien de aard van de aan te sluiten installaties verschilt en indien de desbetreffende installaties niet aan elkaar gekoppeld zijn.
12. Voorts is het naar de mening van Netbeheer Nederland wenselijk om, bijvoorbeeld in lagere regelgeving, vast te leggen welke elementen tenminste tot het domein van de systeembeheerder en dus tot de aansluiting behoren, en dat die verplichte elementen per type aansluiting kunnen verschillen, bijvoorbeeld onderscheiden naar een aansluiting van een eindafnemer, een aansluiting van een productie-installatie, een aansluiting van een GDS of een aansluiting van een ander systeem. Op deze wijze kan ook tegemoet worden gekomen aan potentiële aangeslotenen die zelf wat willen aanleggen. Dat laatste vindt Netbeheer Nederland geen probleem, mits hetgeen zelf wordt aangelegd tot de installatie van de aangeslotene gaat behoren.

‘Congestie’, ‘congestiegebied’ en ‘congestiemanagement’

13. Gelet op de formulering van deze definities gaat Netbeheer Nederland ervan uit dat zij zich beperken tot elektriciteit. Dit zou naar de mening van Netbeheer Nederland ook tot uitdrukking gebracht moeten worden in deze definities. Het systeem van congestiemanagement zoals bedoeld in deze definities is niet passend voor de situatie bij gas. Er is geen behoefte aan het van

toepassing laten zijn van deze begrippen op gas. Daarbij speelt mee dat dit onderwerp voor gastransmissiesysteembeheerders al afdoende is geregeld in de Gasverordening.

‘Directe lijn’

14. Netbeheer Nederland merkt op dat in deze definitie wordt gesproken over “*leidingen*”. Netbeheer Nederland neemt aan dat hieraan de uitleg zoals in Van Dale staat moet worden toegekend (*buis, kabel waardoorheen of waarlangs iets wordt geleid*) en dat dit niet slechts als ‘buizen’ dient te worden geïnterpreteerd. Omwille van de duidelijkheid verdient het verder de voorkeur dat ook de woorden ‘en daarmee verbonden hulpmiddelen’ worden toegevoegd. In de toelichting zou kunnen worden verduidelijkt dat het woord “*hulpmiddelen*” mede inhoudt schakelaars etc.
15. Voorts wijst Netbeheer Nederland erop dat met toepassing van de huidige definitie van ‘directe lijn’ het onderscheid tussen een directe lijn en een ‘systeem’ (*c.q.* een ‘net’) nog steeds niet altijd duidelijk is. In haar opmerkingen bij artikel 4.6 gaat Netbeheer Nederland nader op dit punt in.

‘Distributiesysteem voor elektriciteit’

16. Zoals hiervoor is opgemerkt pleit Netbeheer Nederland voor het behoud van het woord ‘net’ in plaats van ‘systeem’.
17. Wat betreft de inhoud van de definitie pleit Netbeheer Nederland, omwille van de duidelijkheid en ter voorkoming van geschillen, voor de vervanging van het woord “*leiding*” door “*één of meer leidingen*” en voor de toevoeging in definitie van de passage “*en daarmee verbonden transformator-, schakel-, verdeel- en onderstations en andere hulpmiddelen*” zoals thans is opgenomen in de definitie van ‘net’ in de Elektriciteit 1998 (de ‘**E-wet**’). Eventueel zou ervoor kunnen worden gekozen om in de toelichting te verduidelijken dat de term ‘hulpmiddelen’ tevens ‘transformator-, schakel-, verdeel- en onderstations’ omvat.
18. Ook verzoekt Netbeheer Nederland de term ‘hulpmiddelen’ te verduidelijken. Zo is voorstelbaar dat ook het besturingssysteem van het bedrijfsvoerings-centrum als ‘hulpmiddel’ kan worden gezien dat noodzakelijk is voor het transport. Zonder de IT-ondersteuning is de besturing van het ‘systeem’ immers niet mogelijk. De verduidelijking van de term ‘hulpmiddelen’ is ook gewenst in verband met de toerekening aan het distributiesysteem (ten behoeve van de afbakening daarvan) van hulpmiddelen die worden bedreven als geïntegreerd onderdeel daarvan, en ook noodzakelijk zijn ten behoeve van het transport, maar die – bijvoorbeeld uit financieringsoverwegingen – worden gehuurd of geleased van een derde partij en bijgevolg niet in (juridische) eigendom zijn van de eigenaar van het distributiesysteem. Netbeheer Nederland gaat in haar opmerkingen bij artikel 4.4 nader op dit punt in.
19. Voorts is Netbeheer Nederland van mening dat bij de voorgestelde formulering discussie zou kunnen ontstaan over de vraag of zogenoemde HS-transformatoren tot het distributie- dan wel tot het transmissiesysteem behoren. Netbeheer Nederland pleit er daarom voor om in de definitie of in de toelichting te verduidelijken dat transformatoren met een spanningsniveau aan de secundaire zijde lager dan 110 kV in beginsel tot het distributiesysteem worden gerekend, en transformatoren met een spanningsniveau aan de secundaire zijde van 110 kV of meer in beginsel tot het transmissiesysteem worden gerekend.

‘Distributiesysteem voor gas’

20. Ook hier pleit Netbeheer Nederland voor de vervanging van het woord ‘systeem’ door ‘net’.
21. Verder valt op dat onder de huidige definitie van ‘gastransportnet’ in de Gaswet ook hulpmiddelen en installaties vallen waarmee ondersteunende diensten voor het gastransport worden verricht. Graag ziet Netbeheer Nederland bevestigd dat deze onderdelen ook onderdeel uitmaken van het voorgestelde ‘distributiesysteem voor gas’, i.e. dat de voorgestelde definitie niet minder omvattend is dan de huidige definitie van ‘gastransportnet’ in de Gaswet.

‘Duurzaam energiesysteem’

22. Deze term wordt gebruikt in het voorgestelde artikel 5.5. Netbeheer Nederland verzoekt een definitie op te nemen van dit begrip.

‘Eindafnemer’

23. Abusievelijk wordt nog op een aantal plaatsen de term ‘afnemer’ gebruikt in plaats van ‘eindafnemer’ (artikelen 2.13, 8.14, 8.16, 8.21, 9.2).

‘Infrastructuurbedrijf’

24. In deze definitie ontbreekt het woord “van”.

‘Installatie’:

25. Netbeheer Nederland verwijst naar de hierboven opgenomen opmerkingen bij de definitie van ‘aansluiting’.

‘Interconnector’

26. Netbeheer Nederland signaleert dat de voorgestelde definitie afwijkt van de Europese definitie als opgenomen in de Elektriciteits- en Gasrichtlijnen en dat de definitie in de Gasrichtlijn afwijkt van die in de Elektriciteitsrichtlijn. Indien wordt aangesloten bij de Europese definities moet het landsgrensoverschrijdende element uit de Gasrichtlijn worden opgenomen.

‘Kleine aansluiting’

27. Netbeheer Nederland wijst erop dat in de memorie van toelichting abusievelijk wordt gesproken van aansluitingen “tot” 3x80 Ampère en “tot” 40 m³ gas per uur. Dat moet zijn “tot en met” (conform de tekst in het conceptwetsvoorstel).

‘Leverancier’

28. Netbeheer Nederland verzoekt hiervoor een definitie op te nemen, conform de definities in de huidige E-wet en Gaswet.

‘Leveringszekerheid’

29. Dit begrip komt veelvuldig voor in het conceptwetsvoorstel (vgl. artikelen 2.1, 2.2, 5.17, 7.1, 7.2, 10.14 en 11.2). Er bestaat daarom behoefte aan verduidelijking van dit begrip en het opnemen van een definitie.

‘LNG-installatie’

30. Door de voorgestelde formulering vallen LNG-installaties die (tijdelijk) niet worden gebruikt buiten de definitie. Netbeheer Nederland verzoekt daarom de woorden “*gebruikt wordt voor*” te vervangen door “*bestemd is voor*”.

‘Meetinrichting’

31. Netbeheer Nederland verzoekt uit deze definitie de woorden “*tussen een installatie en een systeem*” te schrappen, zodat de definitie effectief weer gelijk wordt aan de huidige definities in de E-wet en de Gaswet. Door de opname van de hiervoor bedoelde woorden beperkt de voorgestelde definitie zich tot meetinrichtingen tussen installaties en systemen, en worden andere meetinrichtingen, bijvoorbeeld tussen twee systemen, tussen twee installaties, of tussen een systeem en een GDS, ten onrechte uitgesloten.

‘Productie-installatie’

32. Netbeheer Nederland verzoekt een definitie van dit begrip op te nemen omdat het in het conceptwetsvoorstel veelvuldig wordt gebruikt. Bij voorkeur wordt de huidige definitie uit de E-wet en de Gaswet overgenomen.

‘Productiesysteem’

33. Zoals hiervoor is opgemerkt, is het gebruik van de term ‘systeem’ in deze definitie verwarrend. Er wordt immers iets anders bedoeld dan een ‘systeem’ als gedefinieerd in het conceptwetsvoorstel. De term ‘productiesysteem’ zou wat Netbeheer Nederland betreft ongewijzigd kunnen worden behouden indien het begrip ‘systeem’ conform het verzoek van Netbeheer Nederland wordt vervangen door het begrip ‘net’.

‘Programmaverantwoordelijkheid’

34. Netbeheer Nederland verzoekt om de huidige definitie van ‘programmaverantwoordelijkheid’ uit de E-wet en de Gaswet te behouden, althans in de voorgestelde nieuwe definitie op te nemen dat programmaverantwoordelijkheid tevens de verplichting inhoudt om zich overeenkomstig het opgestelde programma te gedragen. Deze verplichting betreft immers de kern van de programmaverantwoordelijkheid.

‘Systeembeheerder’

35. Zoals hiervoor is toegelicht, pleit Netbeheer Nederland ervoor dat de bestaande term ‘netbeheerder’ behouden blijft.
36. Verder merkt Netbeheer Nederland op dat het nieuw voorgestelde begrippenkader het onbedoelde effect lijkt te hebben dat op veel plaatsen in het conceptwetsvoorstel systeembeheerders over één kam worden geschoren en dat de verhouding tussen de transmissiesysteembeheerders en distributiesysteembeheerders onvoldoende duidelijk is.

‘Systeemgebruiker’

37. Netbeheer Nederland signaleert dat het gebruik van deze (beperkte) term op verschillende plaatsen in het conceptwetsvoorstel, waaronder in de artikelen artikel 5.2, 6.1, tweede lid, 6.4 en 7.7 onduidelijkheid schept gelet op het feit dat onder deze definitie wel handelaren, leveranciers en aangeslotenen maar niet systeembeheerders, programmaverantwoordelijken,

meetverantwoordelijken of andere marktpartijen worden geschaard. Het toevoegen van laatstgenoemde marktpartijen aan de definitie biedt geen oplossing omdat dat ongewenste neveneffecten zou hebben. Netbeheer Nederland stelt daarom voor dat de definitie van ‘systeemgebruiker’ wordt geschrapt en dat in plaats daarvan per relevant artikel waarin deze term in het conceptwetsvoorstel wordt gebruikt expliciet wordt genoemd welke marktpartijen worden bedoeld.

‘Systeemkoppeling’

38. Netbeheer Nederland verwijst naar de hierboven opgenomen opmerkingen bij de definitie van ‘aansluiting’.
39. Verder wijst Netbeheer Nederland erop dat in deze definitie de term ‘uitrusting’ wordt gebruikt terwijl op andere plaatsen in het conceptwetsvoorstel de term ‘materieel’ wordt gebruikt.

‘Transmissiesysteem voor elektriciteit’

40. Zoals hiervoor is opgemerkt pleit Netbeheer Nederland voor het behoud van het woord ‘net’ in plaats van ‘systeem’.
41. Verder verzoekt Netbeheer Nederland om de passage “*en daarmee verbonden transformator-, schakel-, verdeel- en onderstations en andere hulpmiddelen*”, zoals thans is opgenomen in de definitie van ‘net’ in de E-wet, toe te voegen.
42. Ook merkt Netbeheer Nederland op, met verwijzing naar haar opmerkingen bij ‘distributiesysteem voor elektriciteit’, dat het de voorkeur verdient om af te bakenen of zogenoemde HS-transformatoren tot het distributie- dan wel tot het transmissiesysteem behoren. Netbeheer Nederland stelt in dit verband voor dat in de toelichting bij deze definitie wordt verduidelijkt dat transformatoren met een spanningsniveau aan de secundaire zijde gelijk aan of groter dan 110 kV in beginsel tot het transmissiesysteem worden gerekend.

‘Transmissiesysteem voor gas’

43. Netbeheer Nederland signaleert dat de voorgestelde definitie afwijkt van de Europese definities.

‘Voorzieningszekerheid’

44. Dit begrip komt veelvuldig voor in het conceptwetsvoorstel (vgl. artikelen 2.1, 2.2, 5.17, 7.1, en 10.14). Er bestaat daarom behoefte aan verduidelijking van dit begrip en het opnemen van een definitie.

Artikel 1.2: uitgezonderde aansluitingen

45. Dit artikel strekt ter vervanging van artikel 1, tweede en derde lid, E-wet. De formulering van de aanhef in het voorgestelde artikel 1.2 zorgt er echter voor dat het nieuwe artikel een volstrekt ander rechtsgevolg krijgt. In artikel 1, tweede en derde lid, E-wet wordt bepaald dat de verzameling van de daarin bedoelde aansluitingen, die technisch gezien kwalificeren als kleinverbruikersaansluitingen, voor de toepassing van de E-wet (met uitzondering van de tariefregulering) worden beschouwd als één grootverbruikersaansluiting. Artikel 1, tweede en derde lid, E-wet voorziet er niet in dat dergelijke aansluitingen samen worden beschouwd als één aansluiting. Het voorgestelde artikel 1.2 is onwerkbaar. Bedoelde ondernemingen beschikken over

een groot aantal kleinverbruikersaansluitingen. Iedere individuele aansluiting kan gewijzigd worden, uit bedrijf worden genomen, kan een eventuele compensatievergoeding ontvangen, etc.

46. Naar de mening van Netbeheer Nederland moet in ieder geval het bereik van het voorgestelde artikel 1.2 worden teruggebracht tot het oorspronkelijke bereik van artikel 1, tweede en derde lid, E-wet, *i.e.* de bepaling moet er uitsluitend in voorzien dat de genoemde aansluitingen worden aangemerkt als grootverbruikersaansluitingen (en niet als één aansluiting). Daarbij wordt opgemerkt dat het uitsluitend gaat om elektriciteitsaansluitingen.
47. Netbeheer Nederland is van mening dat de uitzondering voor deze categorie aansluitingen zou moeten vervallen. De door deze aangeslotenen gewenste vrijheid om zich op de elektriciteitsmarkt als grootverbruiker te kunnen gedragen wordt al geboden door de artikelen 8.6 en 8.16.3. Als er al sprake moet zijn van kleine aansluitingen die door de systeembeheerder als grote aansluitingen moeten worden behandeld, zou deze groep naar de mening van Netbeheer Nederland bij voorkeur beperkt moeten worden tot aansluitingen van objecten in de openbare ruimte en objecten zonder verblijfsfunctie (zoals openbare verlichting en laadpalen).
48. Ten slotte signaleert Netbeheer Nederland dat artikel 1, vijfde lid, E-wet of een bepaling van gelijke strekking niet is overgenomen in het conceptwetsvoorstel. Het betreft de bepaling die het oneigenlijk opknippen van windparken ten behoeve van het verkrijgen van een gunstig (standaard)aansluittarief moet tegengaan. Netbeheer Nederland verwijst in dit verband naar de hiervoor opgenomen opmerkingen bij de definitie van 'aansluiting'.

Hoofdstuk 2: Elektriciteits- en gasproductie

Wind op land

49. In het conceptwetsvoorstel wordt veel aandacht besteed aan het onderwerp wind op zee. Netbeheer Nederland vraagt echter ook aandacht voor het onderwerp wind op land. Het Energieakkoord voorziet in de realisatie van 6.000 MW operationeel windvermogen in 2020 uit wind op land (pijler 2). Het Energieakkoord bepaalt tevens, dat systeembeheerders (netbeheerders) maatregelen moeten treffen en de noodzakelijke infrastructuur moeten realiseren om het gas- en elektriciteitssysteem aan te passen en voor te bereiden op het voorgenomen aandeel hernieuwbare energie in 2020 (pijler 4).
50. Hiervoor is thans niets geregeld. Netbeheer Nederland verzoekt, analoog aan de regeling van wind op zee, ook voor wind op land een wettelijke regeling op te nemen. Daarin kan onder meer worden ingegaan op de terugverdienmogelijkheden van deze windparken in de tarieven, de inpassing van deze windparken in de investeringsplannen van de systeembeheerders en de centralisatie en coördinatie van bestuurlijke bevoegdheden. Netbeheer Nederland denkt hierover graag mee met het ministerie van EZ.

Artikel 2.21: salderen

51. Dit artikel heeft betrekking op saldering door de leverancier. Netbeheer Nederland vraagt in dit verband aandacht voor het besluit van ACM van 14 augustus 2014 (met kenmerk 13.0887.53) naar

aanleiding van een handhavingsverzoek van belangenvereniging PAWEX. In dit besluit (randnr. 26 t/m 28) oordeelt ACM dat afnemers weliswaar een vrije leverancierskeuze hebben, maar dat “*een netbeheerder niet wettelijk verplicht is om meerdere leveranciers op één aansluiting te faciliteren*”. ACM acht dit een ongewenste ontwikkeling en heeft aangekondigd de gezamenlijke netbeheerders te zullen verzoeken om een codewijzigingsvoorstel voor de relevante codes in te dienen zodat alsnog mogelijk wordt gemaakt dat afnemers meerdere leveranciers op één aansluiting kunnen contracteren. Gelet op deze ontwikkeling dient te worden bezien of en op welke wijze de salderingsregeling aanpassing behoeft zodat die ook kan worden toegepast op de situatie dat een afnemer meerdere leveranciers heeft en dat in die situatie duidelijk is op welke partij de salderingsverplichting rust.

Hoofdstuk 3

52. Netbeheer Nederland heeft geen opmerkingen bij hoofdstuk 3.

Hoofdstuk 4: Inrichting systeembeheer

Artikel 4.1 - 4.5: certificeringseisen distributiesysteembeheerders

53. Netbeheer Nederland verzoekt de systematiek van aanwijzing en certificering voor transmissiesysteembeheerders niet door te trekken naar de distributiesysteembeheerders. Daarvoor bestaat geen noodzaak vanuit de publieke belangen die het wetsvoorstel beoogt te dienen en dit leidt tot een nationale kop op de Europese regels en onnodige administratieve lasten. Netbeheer Nederland pleit voor handhaving van de bestaande situatie. Daarnaast kent het conceptwetsvoorstel op dit punt tekortkomingen en onduidelijkheden.
54. Ten eerste schrijft het conceptwetsvoorstel voor dat de distributiesysteembeheerders (juridisch) eigenaar zijn van het beheerde systeem (artikel 4.3, eerste lid, onder a). Thans hoeven de distributiesysteembeheerders alleen economisch eigenaar te zijn van de door hen beheerde systemen. Onder meer vanwege de *cross-border leases* en/of voormalige *cross-border leases* zit de juridische eigendom van een deel van de systemen van de distributiesysteembeheerders in aparte (activa-)vennootschappen. Vanwege onder meer de *cross-border leases* kan de juridische eigendomseis in het conceptwetsvoorstel niet gesteld worden. Ook brengt het overdragen van het juridisch eigendom van een (activa-)vennootschap naar de distributiesysteembeheerder onnodige administratieve lasten met zich mee. Een “*voorziening opgenomen in de overgangsrechtelijke bepalingen*” (toelichting bij artikelen 4.1 tot en met 4.6) lost dit niet op. Er is bovendien al sprake van een uitzonderingspositie van Nederland met betrekking tot de ontvlechting van de distributiesysteembeheerders. Met deze nog verdergaande eis in weerwil van de Unieverplichtingen (vgl. artikel 26, eerste lid, van richtlijn 2009/73) zou een nog verdergaande nationale kop worden gecreëerd.
55. Ten tweede dient (de toelichting bij) het wetsvoorstel duidelijk te maken dat de overgangsbepalingen bij de Wet onafhankelijk netbeheer, waaronder artikel VI, eerste lid, met betrekking tot de economische eigendomseis in relatie tot *cross-border leases*, onverkort blijven gelden.

56. Ten derde creëert de certificeringsbepaling veel onduidelijkheid over onder meer inrichtingseisen voor de distributiesysteembeheerders (zie ook de opmerking bij artikel 4.11) en over termijnen. Ook is onduidelijk hoe de aanwijzing van een distributiesysteembeheerder tot een bepaald gebied (artikel 4.2, derde lid) zich verhoudt tot de huidige systematiek van gebiedsindelingen voor elektriciteit en gas. Komen er bijvoorbeeld overgangsbepalingen met betrekking tot eventuele wijzigingen in het gebied waarvoor een aansluitplicht geldt? Is voldoende geborgd dat alle gebiedsomschrijvingen in de aanwijzingen tezamen heel Nederland dekken?
57. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur ('**amvb**') kunnen onder meer nadere regels worden gesteld omtrent de procedure om te komen tot een wijziging of intrekking van de erkenning van een certificeringsbeschikking (artikel 4.5, eerste lid, onder d juncto artikel 4.3, derde lid). Dit is veel te ongespecificeerd voor een dergelijke cruciale beschikking, terwijl de intrekking van een leveringsvergunning wel nader is uitgewerkt in het wetsvoorstel (artikel 8.9).
58. Ten vijfde ontbreekt een bepaling zoals het huidige artikel 13, eerste lid, E-wet / artikel 5, eerste lid, Gaswet op grond waarvan de minister van EZ (de '**Minister**') een netbeheerder kan aanwijzen. Gezien de ontwikkelingen rondom gesloten distributiesystemen zonder ontheffing lijkt een dergelijke bepaling en nadere regels om tot een aanwijzingsbeschikking te komen aangewezen. In dat verband ontbreekt in artikel 4.5 bovendien de mogelijkheid om nadere regels te stellen over de waardebepaling van over te dragen netten (vergelijk de huidige artikelen 13, zevende lid, E-wet / 5, zevende lid, Gaswet).

Artikel 4.4: gesloten distributiesysteem

59. Zoals hiervoor in hoofdstuk 1 bij de definitie van 'distributiesysteem voor elektriciteit' is opgemerkt, kan de situatie zich voordoen dat de eigenaar ten behoeve van zijn (gesloten) distributiesysteem een hulpmiddel (zoals een transformator of andersoortige grote installatie) van een derde partij huurt, beheert of laat beheren en als geïntegreerd onderdeel van zijn distributiesysteem bedrijft. Voorkomen dient te worden dat enkel vanwege de eigendomsverhoudingen (veelal ingegeven door financieringsconstructies) de desbetreffende infrastructuur buiten de afbakening van het gesloten distributiesysteem valt en er onbedoeld zelfstandige systemen worden gecreëerd bestaande uit uitsluitend de desbetreffende infrastructuur (met toebehoren) waarvoor een separate systeembeheerder zou moeten worden aangewezen (en de infrastructuur tegen de wil en contractuele afspraken van partijen uit het vrije domein binnen het gereguleerde domein wordt getrokken). Een dergelijke consequentie staat haaks op het kostenveroorzakingsbeginsel en de tariefssystematiek en creëert rechtsonzekerheid.
60. Met het oog op de duidelijkheid en rechtszekerheid over de kwalificatie van infrastructuur/hulpmiddelen waarvan de juridische eigendom niet berust bij de eigenaar van een (gesloten) distributiesysteem verzoekt Netbeheer Nederland om in de toelichting bij artikel 4.4, eerste lid, sub a (dat bepaalt dat de "*aanvrager eigenaar [is] van het distributiesysteem*") op te nemen dat de aanvrager niet de (juridische) eigenaar hoeft te zijn van het gehele distributiesysteem *c.q.* ieder hulpmiddel dat ten dienste staat aan en in technisch opzicht onderdeel uitmaakt van het desbetreffende distributiesysteem. Het is voldoende dat de aanvrager het 'recht van gebruik' heeft van de desbetreffende infrastructuur, waaronder niet alleen de economische eigendom wordt verstaan: huurconstructies en/of andere financieringsconstructies zijn ook mogelijk. Daarbij zou

kunnen worden verduidelijkt dat een en ander uitsluitend geldt voor de toepassing van artikel 4.4 en dat niet wordt beoogd om in te grijpen in bestaande eigendomssituaties of om gevolgen te scheppen op grond van het BW (bijvoorbeeld natrekking). Aldus wordt mogelijk gemaakt dat het desbetreffende gehuurde hulpmiddel kan worden ‘meegenomen’ in een ontheffingsaanvraag zodat het beheer in dezelfde handen kan blijven en de contractuele relaties ongewijzigd kunnen blijven.

Artikel 4.6: directe lijn

61. Netbeheer Nederland is van mening dat de huidige regeling met betrekking tot de melding van directe lijnen onnodig fout- en fraudegevoelig is. Netbeheer Nederland herhaalt haar eerder overgebrachte opvatting dat voor een directe lijn, die onttrokken is aan de regulering, alleen een meldingsvereiste aan ACM onvoldoende is en dat bij wet zou moeten worden voorzien in een vergunningsstelsel met toetsingscriteria voor ACM.
62. Abusievelijk verwijst dit artikel 4.6, tweede lid, onder a, sub 2 alleen naar “*elektriciteitsbehoefte*” en niet naar “*behoefte aan elektriciteit of gas*”.
63. Daarnaast stelt Netbeheer Nederland voor het begrip productie-installatie in sub 1 te definiëren (zie de opmerking bij artikel 1).
64. Ten slotte raadt Netbeheer Nederland aan in de toelichting te specificeren dat indien er sprake is van een directe lijn er geen sprake (meer) is van een systeem (net) omdat een stuk infrastructuur nu toch nog onder beide definities valt. De frase “*via de installatie van één aangeslotene*” lost anders dan beoogd dit probleem niet helemaal op, omdat een installatie volgens de huidige beschikkingspraktijk en jurisprudentie alsnog een net wordt indien daarop een derde wordt aangesloten.

Artikel 4.7: bezwaringsverbod

65. De toelichting bij artikel 4.7 vermeldt dat op grond van dit artikel “*een transmissiesysteembeheerder zijn transmissiesysteem niet mag bezwaren met beperkte rechten*”. De wetstekst ziet evenwel op alle systeembeheerders, derhalve inclusief distributiesysteembeheerders. Netbeheer Nederland verzoekt voor de distributiesysteembeheerders de bestaande situatie te handhaven, op grond waarvan distributiesysteembeheerders geen zekerheden mogen verstrekken ten behoeve van de financiering van activiteiten van de infrastructuurgroep (artikelen 17, derde lid, onder b, E-wet / 10d, tweede lid, onder b Gaswet). Een aanscherping is niet nodig, zorgt voor onbedoelde problemen en levert een nationale kop op de Europese regels en onnodige administratieve lasten op.
66. Indien het ministerie van EZ toch een vorm van bezwaringsverbod voor distributiesysteembeheerders zou willen handhaven, pleit Netbeheer Nederland ervoor dit bezwaringsverbod alleen te doen gelden voor het aangaan van nieuw te vestigen financiële zekerheidsrechten (pandrecht en hypotheekrechten). De huidige tekst van de wet verbiedt nu zelfs bijvoorbeeld noodzakelijke rechten van overpad en toegang. Dat kan niet de bedoeling zijn.

67. Daarnaast dienen alle bestaande beperkte rechten gerespecteerd te blijven.
68. Van cruciaal belang is in dat verband de volledige handhaving van de overgangsbepalingen V, VI en VIa to/m VI d van de Wet onafhankelijke netbeheer met betrekking tot de in het verleden gesloten *cross-border leases*.

Artikel 4.11: inrichting systeembeheerders

69. Netbeheer Nederland meent dat de inrichtingseisen voor de systeembeheerders en nadere regels over de wijze waarop systeembeheerders worden bestuurd, afwijkingen van de vrijheden van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, in de wet zelf zouden moeten worden opgenomen en niet in een amvb.
70. Veel systeembeheerders (netbeheerders) hebben deelnemingen in andere vennootschappen, zoals bijvoorbeeld EDSN. Op grond van de huidige wetgeving zijn dergelijke deelnemingen expliciet toegestaan (artikelen 17 en 17a E-wet / 10b en 10c Gaswet). Uit het conceptwetsvoorstel noch de toelichting blijkt dat dergelijke deelnemingen mogelijk blijven. Hierover is, gezien het belang voor de systeembeheerders, helderheid nodig.

Artikel 4.12: alleen wettelijke taken

71. Netbeheer Nederland betreurt het dat de systeembeheerder (netbeheerder) niet meer mogelijkheden krijgt om de energietransitie te bevorderen respectievelijk te faciliteren. Netbeheer Nederland pleit ervoor dat de systeembeheerders meer, niet-exclusieve, werkzaamheden mogen uitvoeren. Zoals door de Minister is aangegeven in het algemeen overleg op 2 juli 2014 over decentrale energie moet de wet voldoende ruimte laten voor een innovatieve invulling van de kerntaken van de systeembeheerders.
72. Netbeheer Nederland vindt de toegestane werkzaamheden te restrictief opgeschreven. Het verbod voor een systeembeheerder op werkzaamheden die niet "*noodzakelijk zijn voor een goede uitvoering van zijn wettelijke taken*" leidt tot onzekerheid en risico's voor de systeembeheerders, ook met het oog op toekomstige ontwikkelingen, de vereiste flexibiliteit in de bedrijfsvoering en innovatie. Netbeheer Nederland stelt voor de woorden "*noodzakelijk zijn voor*" te vervangen door "*ten dienste staan aan*".
73. De wetstekst zou daarnaast moeten expliciteren dat werkzaamheden ten behoeve van de marktfacilitering op grond van onder meer de informatiecode (vgl. artikel 9.3) zijn toegestaan, inclusief de uitvoering daarvan door deelnemingen zoals EDSN (die onder meer het centraal aansluitingenregister beheert). Zoals aangegeven in de aanbiedingsbrief verzoekt Netbeheer Nederland daartoe marktfacilitering in brede zin als taak aan de systeembeheerder op te dragen, inclusief de mogelijkheid van uitbesteding daarvan.
74. Bovendien verzoekt Netbeheer Nederland om expliciete bevestiging dat een systeembeheerder de volgende werkzaamheden mag verrichten:
- (i) werkzaamheden op het gebied van vraagsturing (het op lokaal niveau afstemmen van vraag en aanbod);

- (ii) werkzaamheden op het gebied van *linepack* (het gebruik maken van de ruimte in het gastransportnet als onderdeel van de transporttaak, inclusief het efficiënt invoeden van gas, onder meer door dynamisch drukmanagement (*smart gas grids*)).
75. Daarnaast stelt Netbeheer Nederland voor de frase “*het gebied dat hem is toegewezen*” conform artikel 4.2, derde lid, te vervangen door “*het gebied dat voor hem is bepaald*”.
76. Ook zit er een discrepantie in de wetstekst tussen het eerste en tweede lid. Op grond van het eerste lid mag een systeembeheerder geen werkzaamheden verrichten buiten zijn exclusieve werkgebied, terwijl de toegestane werkzaamheden op grond van het tweede lid zich per definitie buiten dat werkgebied bevinden. Netbeheer Nederland gaat ervan uit dat de diensten ten behoeve van gesloten distributiesystemen en directe lijnen niet door de systeembeheerder maar door het infrastructuurbedrijf verricht moeten worden maar ziet daarvan graag een bevestiging in de toelichting.
77. Daarnaast vraagt Netbeheer Nederland zich af of als gevolg van de gebiedsbeperking de verkoop van gesloten distributiesystemen binnen een voor een systeembeheerder bepaald gebied alleen aan die systeembeheerder is toegestaan en zo ja, wat de gevolgen zijn ten aanzien van gesloten distributiesystemen die vóór de inwerkingtreding van de wet zijn verkocht aan een andere systeembeheerder.
78. Ook verzoekt Netbeheer Nederland om expliciet te bepalen dat het aan de systeembeheerder is toegestaan diensten (tegen ten minste marktconforme tarieven) te verrichten voor andere entiteiten in de infrastructuurgroep. Daarbij gaat het om zowel stafdiensten (bijvoorbeeld administratie, HR, etc.) als uitvoerende werkzaamheden (bijvoorbeeld het plaatsen van een huurtransformator tijdens het uitvoeren van aansluitwerkzaamheden).
79. Bovendien verzoekt Netbeheer Nederland de eventuele mogelijkheid tot het aangaan van kruisparticipaties met buitenlandse systeembeheerders, waarover het conceptwetsvoorstel niets bepaalt, niet te beperken tot transmissiesysteembeheerders.

Artikel 4.13: vette systeembeheerder

80. Netbeheer Nederland verzoekt de term ‘vette’ bij vette systeembeheerder (netbeheerder) te vervangen door ‘brede’.
81. Daarnaast verzoekt Netbeheer Nederland de frase “*noodzakelijk zijn voor*” net als in artikel 4.12 en om dezelfde reden als daar aangegeven te vervangen door “*ten dienste staan aan*”.
82. Zoals ook aangegeven in de aanbestedingsbrief verzoekt Netbeheer Nederland ten slotte te verduidelijken dat de marktfaciliterende taken van de netbeheerders, waaronder verbruiksopname, kunnen worden uitbesteed. Hetzelfde geldt voor alle algemene interne bedrijfsvoeringswerkzaamheden. Daarnaast belet de tekst van artikel 4.13, eerste lid, nu dat feitelijke werkzaamheden ter uitvoering van toekomstige taken (ex artikel 5.32) en experimenten (ex artikel 11.1) kunnen worden uitbesteed. De wetstekst zou daarvoor ruimte moeten bieden zodat synergie-effecten ten volle kunnen worden benut en kennis en ervaring daadwerkelijk nuttig

en kostenefficiënt kunnen worden hergebruikt (vergelijk het eind van paragraaf 5.2 van de toelichting).

Artikel 4.14: eigenaar handelt als beheerder

83. Dit artikel beoogt voor transmissiesysteembeheerders artikel 9, eerste lid, onderdeel a, van de elektriciteits- en gasrichtlijnen te implementeren. Netbeheer Nederland verzoekt dit artikel niet ook van toepassing te doen zijn op distributiesysteembeheerders.
84. Voor het geval dit wel gebeurt (en een nieuwe nationale kop wordt gecreëerd) herhaalt Netbeheer Nederland dat de juridische eigendom van de distributiesystemen thans voor een deel bij separate (activa)vennootschappen berust en moet blijven berusten (zie de opmerkingen bij de artikelen 4.1-4.5).

Artikel 4.15: eerlijke concurrentie

85. De huidige wetten bepalen dat een netbeheerder een groepsmaatschappij niet mag bevoordelen boven anderen waarmee een dergelijke groepsmaatschappij in concurrentie treedt, of voordelen mag toekennen die verder gaan dan in het normale handelsverkeer gebruikelijk is voor zover het activiteiten betreft die een netbeheerder niet zelf mag verrichten (het eerste lid van de artikelen 18 E-wet / 10b Gaswet). Het derde lid geeft met drie voorbeelden een verduidelijking.
86. Netbeheer Nederland pleit ervoor dat het bevoordelingsverbod in verband met de gewenste rechtszekerheid ongewijzigd gehandhaafd blijft en dus ook alleen van toepassing blijft op activiteiten die een netbeheerder niet zelf mag verrichten. De voorgestelde wetstekst roept ongewenste discussie op over de uitbesteding van zaken als financiële en personeelsadministratie (werkzaamheden die zowel de systeembeheerder als het infrastructuurbedrijf mogen verrichten).
87. Netbeheer Nederland verzoekt in de toelichting te bevestigen dat geen nadere inhoudelijke aanscherping is beoogd. Netbeheer Nederland wijst er daarbij op er niet mee bekend te zijn dat ACM in de afgelopen tien jaar een overtreding van het bevoordelingsverbod heeft geconstateerd (terwijl daar in het kader van onder andere de facturatiemodellen van de netbeheerders wel uitgebreid onderzoek naar is gedaan). Voor aanscherping is dan ook geen noodzaak.

Artikel 4.16: dividenduitkering infrastructuurgroep

88. Tenzij de algemene vergadering van de infrastructuurgroep expliciet besluit het dividend van de systeembeheerder niet uit te keren, introduceert artikel 4.16 een wettelijke plicht tot uitkering van het dividend van de systeembeheerder aan die aandeelhouders.
89. Hiermee wordt een inbreuk gemaakt op het algemene systeem van het vennootschaps- en vermogensrecht. Zo wordt het wettelijke uitgangspunt dat de directe aandeelhouder recht heeft op de winst doorbroken (artikelen 2.105/206 BW), worden crediteuren van de directe aandeelhouder potentieel benadeeld en kan een verplichte winstuitkering aan de aandeelhouders van de infrastructuurgroep in strijd komen met de kapitaalbeschermingseisen.

90. De ratio van deze bepaling ligt volgens de toelichting (paragraaf 5.11) in het voorkomen van kruissubsidiëring. Naar de mening van Netbeheer Nederland is artikel 4.16 daartoe niet nodig en volstaan onder meer de artikelen 4.15 (eerlijke concurrentie), 4.17 (verbod op nevenactiviteiten), naast het systeem van de wet op grond waarvan ACM alle tarieven vaststelt en vergoedingen toetst, de eisen aan de boekhouding en het financieel beheer van de netbeheerder etc.

Artikel 4.17: verbod op nevenactiviteiten

91. Zoals aangegeven in de aanbiedingsbrief is Netbeheer Nederland van mening dat het verbod op nevenactiviteiten te restrictief is geformuleerd. In dat verband citeert Netbeheer Nederland de toenmalige Minister in de memorie van toelichting bij de Wet onafhankelijk netbeheer: *“Met dit wetsvoorstel wordt het netwerkbedrijf ruimte geboden zich verder te ontwikkelen. [...] Een verdere efficiëntieslag, mede door te kijken naar te behalen synergiën met vergelijkbare activiteiten, is te verwachten. Ik wil voor deze ontwikkeling ruimte geven en geef het netwerkbedrijf daarvoor de juiste bagage mee: een stevige verankering van taken en publieke belangen in wet- en regelgeving maar geen onnodige beperking van ontwikkelingsmogelijkheden door onnodig strenge eisen te stellen aan de groep van de netbeheerder. Voor dit laatste is maar één eis echt van belang: geen productie, levering of handel meer. Het zogenaamde multi utility concept dat sommige energiebedrijven nu reeds toepassen blijft dan ook mogelijk. Een netwerkbedrijf waarvan naast een netbeheerder bijvoorbeeld ook een waterleidingbedrijf, kabelbedrijf of rioleringsbedrijf deel uitmaakt, kan bepaalde operationele synergiën benutten, bijvoorbeeld één keer de straat open te (laten) breken voor onderhoud aan de verschillende netten. De onafhankelijkheid van de netbeheerder voor elektriciteit of gas is daarbij geenszins in het geding”* (Kamerstukken II 2004/05, 30 212, nr. 3, p. 20).
92. Dit uitgangspunt van een volwaardig infrastructuurbedrijf, waarin synergie-effecten ten volle kunnen worden benut, wordt ook gereflecteerd in het Visiedocument van het ministerie van EZ van juli 2008 (‘Notitie Visie Netwerkbedrijven Elektriciteit en Gas’) en in de instemming van de Minister met de verschillende splitsingsplannen. Zo heeft Cogas, met instemming van de Minister, een warmtebedrijf.
93. De huidige wetteksten (leden twee tot en met vier van de artikelen 17 E-wet / 2c Gaswet) bevatten een systeem op grond waarvan de infrastructuurgroep alle werkzaamheden kan verrichten die op enigerlei wijze betrekking hebben op of verband houden met infrastructurele voorzieningen of aanverwante activiteiten en die niet strijdig kunnen zijn met het belang van het beheer van het net. Netbeheer Nederland pleit ervoor dat die werkzaamheden, conform het tot op heden gevoerde beleid, mogelijk blijven.
94. In de toelichting bij het wetsvoorstel wordt aangegeven dat de reden voor een nadere afbakening van de activiteiten van de infrastructuurbedrijven is gelegen in de zorg over marktverstoring door systeembeheerders (netbeheerders). Er zijn echter, zeker in internationaal perspectief, meer dan voldoende waarborgen ingebouwd in het wettelijk kader die ervoor zorgen dat van marktverstoring door de systeembeheerders geen sprake is. Een verdere inperking van de werkzaamheden van de infrastructuurbedrijven is dan ook in strijd met onder meer de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit. Voor een inperking van die werkzaamheden is geen noodzaak vanuit de publieke belangen die de wet beoogt te dienen. Een inperking van de toegestane

werkzaamheden is bovendien niet opportuun nu de Hoge Raad zich nog moet uitspreken over de rechtmatigheid van het huidige verbod op nevenactiviteiten (zoals bekend zijn de hiervoor genoemde leden vooralsnog onverbindend geoordeeld door het gerechtshof Den Haag bij arrest van 22 juni 2010, ECLI:NL:GHSGR:2010:BM8496). Netbeheer Nederland dringt er op aan de risico's op nieuwe procedures zo klein mogelijk te houden door geen onnodige additionele beperkingen te stellen aan de toegestane activiteiten van het infrastructuurbedrijf.

95. Mocht onverhoopt toch vastgehouden worden aan een nadere afbakening van de toegestane activiteiten van de infrastructuurbedrijven dan dient de wetstekst volstrekt helder te zijn. Netbeheer Nederland is verheugd met de informatie vanuit het ministerie van EZ dat geen grote beleidsmatige wijziging of nadere eigendomsregulering is beoogd. Dat volgt echter niet uit de tekst van artikel 4.17 dat uitgaat van een limitatieve opsomming van toegestane activiteiten van het infrastructuurbedrijf. Op grond van de grammaticale uitleg van de energiewetten die het CBb veelal hanteert, is waar mogelijk verduidelijking in de wetstekst zelf aangewezen. Anders dreigen grote onzekerheid, geschillen en procedures onder meer over verdere gedwongen afsplitsingen. Dat kan niet de bedoeling zijn.
96. Netbeheer Nederland ziet daarom graag in de wetstekst, en alleen als dat niet kan in de toelichting, verduidelijkt dat onder meer de volgende handelingen en activiteiten van de infrastructuurbedrijven, en deelnemingen van de infrastructuurbedrijven in bedrijven die dergelijke handelingen en activiteiten verrichten, blijven toegestaan:
- (i) aanleg en onderhoud niet-energie infrastructuur. Uit de wetstekst in combinatie met de toelichting volgt thans niet duidelijk genoeg dat de infrastructuurbedrijven ook handelingen en activiteiten op het gebied van niet-energie infrastructuur mogen verrichten zoals nu ook het geval is. Dit kan worden verholpen door het in de toelichting gebruikte voorbeelden van het aanleggen van leidingen voor ruw biogas en de aanleg en het onderhoud van laadpunten voor elektrische auto's uit het breiden met bijvoorbeeld *“alsmede het aanleggen en onderhouden van kabels en leidingen voor bijvoorbeeld kabelbedrijven, waterbedrijven en rioleringsbedrijven”*;
 - (ii) beheer van infrastructuur. Door de toevoeging van de woorden *“en beheren”* achter de woorden *“ter beschikking stellen”* in het eerste lid onder c en verduidelijking van deze termen in de toelichting zou zeker gesteld kunnen worden dat het infrastructuurbedrijf dezelfde handelingen en activiteiten mag verrichten als een systeembeheerder (netbeheerder) ten aanzien van de door hem beheerde systemen (netten) voor elektriciteit en gas. Aldus kan zeker gesteld worden dat de infrastructuurbedrijven door kunnen gaan met het aanleggen van leidingen voor ruw biogas, warmte of koude en installaties en het aan gebruikers tegen betaling van een eenmalige en/of periodieke vergoeding ontsluiten van de infrastructuur en het ter beschikking stellen van capaciteit. Met betrekking tot het in de toelichting gebruikte voorbeeld van de laadpalen zouden de infrastructuurbedrijven aldus door kunnen gaan laadpunten voor elektrische auto's aan te leggen, te onderhouden en te beheren, waaronder begrepen het regelen van de toegang tot en het gebruik van de laadpunten en het beschikbaar stellen van capaciteit via die laadpunten. De levering van laaddiensten aan eindverbruikers zou dan desgewenst kunnen worden voorbehouden aan marktpartijen;
 - (iii) telecomactiviteiten met betrekking tot kabels, leidingen, meetinrichtingen en/of installaties in beheer bij de infrastructuurgroep. Telecomactiviteiten zijn van vitaal belang voor een goede en efficiënte werking van de systemen (netten). Veelal is gekozen voor eigen

telecommunicatienetten van de netwerkgroep (het infrastructuurbedrijf) waarover signalen worden verzonden voor de aansturing van de door de systeembeheerder (netbeheerder) beheerde netten, stations en meetinrichtingen. Het moet mogelijk zijn deze activiteiten integraal bij een infrastructuurbedrijf onder te brengen en dat infrastructuurbedrijf moet eventuele overcapaciteit van infrastructuur met aansturing aan derden ter beschikking kunnen blijven stellen, zeker in het geval de telecomvergunning die daaraan ten grondslag ligt daartoe verplicht;

- (iv) handelingen en activiteiten op het gebied van warmte en/of koude, (drink)water en ruw biogas;
- (v) energiebesparingsdiensten die verknoopt zijn met en nodig zijn voor een efficiënt netbeheer en een geslaagde uitrol van de slimme meter (zoals de projecten Buurkracht (www.buurkracht.nl) en experimenten in proeftuinen). Het betreft hier geen diensten die in concurrentie met marktpartijen worden uitgevoerd en tot marktverstoring kunnen leiden;
- (vi) infrastructuuractiviteiten in het buitenland. In dat kader stelt Netbeheer Nederland ook voor om in onderdeel e niet alleen een verwijzing naar artikel 2, onderdeel 4, van richtlijnen 2009/72 en 2009/73 op te nemen (ten behoeve van transmissiesysteembeheerders) maar ook een verwijzing naar onderdeel 6 van die richtlijnen (ten behoeve van distributiesysteembeheerders). Behalve bij TenneT en GTS is er met name bij Liander N.V. ook al geruime tijd sprake van een groepsmaatschappij die systeembeheer in Duitsland verricht. Voor het voorgestelde verschil in eigendomsregulering tussen de infrastructuurbedrijven van de transmissiesysteembeheerders en distributiesysteembeheerders bestaat geen grond.

97. Daarnaast is de inperking in het vierde lid (dat de omvang van de activiteiten of handelingen die een infrastructuurbedrijf verricht, zodanig moeten zijn dat de omvang van de activiteiten of handelingen die een infrastructuurgroep als geheel verricht “*in hoofdzaak*” liggen bij het beheer van systemen) te vaag en bovendien onnodig. Gezien de waarborgen in de wet voor een goed systeembeheer is daarvoor geen grond. Deze extra regulering van de eigendom staat ook op gespannen voet met onder meer artikel 1 Eerste Protocol van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens.
98. Ten slotte lijkt uit de toelichting te volgen dat de door de Minister aan een infrastructuurbedrijf opgedragen taken (onderdeel e) alleen zien op taken van transmissiesysteembeheerders. Dat zou ook in de tekst van de wet tot uitdrukking moeten komen.

Artikel 4.18: concurrentie met taken/verplichtingen

99. Netbeheer Nederland heeft er geen bezwaar tegen dat een aangeslotene zelf de elektriciteitsaansluitleiding met toebehoren aanlegt, mits als onderdeel van de elektrische installatie van de aangeslotene en dus achter de meetinrichting / het overdrachtpunt. Daarvoor is het niet nodig en ook niet wenselijk om de door een aangeslotene aangelegde en beheerde aansluitleiding en toebehoren in de wet als ‘aansluiting’ te betitelen, zoals in artikel 4.18 wordt gedaan. De aansluiting hoort immers per definitie tot het ‘systeem’ en wordt dus beheerd door de systeembeheerder en de door de aangeslotene zelf aangelegde en beheerde aansluitleiding en bijbehorende zaken behoren tot de installatie en worden dus beheerd door de aangeslotene.

100. Als de aangeslotene wil dat de door hem zelf aan te leggen aansluitleiding met toebehoren na realisatie in eigendom en beheer komt bij de systeembeheerder (netbeheerder), moet hij vooraf in contact treden met de systeembeheerder. In dat geval is er vooraf overeenstemming nodig tussen de systeembeheerder en de aangeslotene over onder andere de configuratie. Daarnaast moeten wettelijke randvoorwaarden met betrekking tot de systeemintegriteit zoals thans opgenomen in artikel 16c, derde lid, E-wet in acht worden genomen.
101. Uitsluitend voor aansluitingen van objecten in de openbare ruimte of van objecten zonder verblijfsfunctie moet er wel ruimte zijn om de daadwerkelijke aansluitingswerkzaamheden zoals bedoeld in artikel 5.10 plaats te laten vinden door (de serviceprovider van) de aangeslotene.
102. Artikel 4.18 dient daarom naar de mening van Netbeheer Nederland als volgt te worden aangepast:
- (i) onderdeel b kan vervallen. Wat in dit onderdeel aansluiting wordt genoemd is geen aansluiting in de zin van de wet, maar een aansluitleiding met toebehoren die onderdeel is van de installatie van de aangeslotene;
 - (ii) onderdeel c dient te worden aangepast zodanig dat duidelijk wordt dat het hier aansluitingen betreft van objecten in de openbare ruimte of objecten zonder verblijfsfunctie.

Hoofdstuk 5: Taken en verplichtingen beheerders van systemen

103. Zoals hiervoor aangegeven pleit Netbeheer Nederland voor de instandhouding van het begrip 'netbeheerders'.

Artikel 5.2: non-discriminatie en transparantie

104. Zoals hiervoor is opgemerkt met betrekking tot het begrip 'systeemgebruikers' schept het gebruik van deze term onduidelijkheid. Het is niet duidelijk wie in deze bepaling worden bedoeld. Het komt Netbeheer Nederland onwaarschijnlijk voor dat is bedoeld dat geen discriminatie mag plaatsvinden tussen, bijvoorbeeld, partijen die kwalificeren als 'systeemgebruikers' zoals leveranciers, maar dat discriminatie wel is toegestaan tussen andere marktpartijen die niet kwalificeren als 'systeemgebruiker' zoals programmaveerantwoordelijken. Het verdient daarom de voorkeur dat wordt uitgeschreven welke marktpartijen in deze bepaling worden bedoeld.
105. Voorts wordt opgemerkt dat onduidelijk is wat met 'categorieën systeemgebruikers' wordt bedoeld. Netbeheer Nederland verzoekt deze term te schrappen danwel te verduidelijken. Het kan bijvoorbeeld niet de bedoeling zijn dat een aangeslotene met een kleine aansluiting net als een aangeslotene met een grote aansluiting recht heeft op zijn eigen accountmanager of dat de algemene voorwaarden voor aangeslotenen met een kleine aansluiting identiek zijn aan die voor aangeslotenen met een grote aansluiting.

Artikel 5.3: uitzondering systeem gas

106. Netbeheer Nederland wijst erop dat in de huidige Gebiedsindeling Gas niet alleen een uitzondering op de aansluitplicht is opgenomen voor gebieden waarin een warmtenet is aangelegd, maar op grond van artikel 12b, eerste lid, sub f, Gaswet tevens een uitzondering is opgenomen

voor de gebieden waar de aanleg van gasinfrastructuur economisch niet rendabel is (in de vorm van een methodiek om dit te bepalen). In het licht van de formulering van artikel 5.3, eerste en tweede lid, vraagt Netbeheer Nederland zich af of er ruimte blijft deze methodiek te blijven hanteren. Netbeheer Nederland verzoekt om de voorziene uitzonderingen hierop aan te passen, alsmede te bevestigen dat geen wijziging is beoogd ten opzichte van de huidige afwegingen die in de Gebiedsindeling Gas op basis van het zogenoemde ‘Consentec’-onderzoek zijn gemaakt ter zake van de acceptabele netlengte waarbij een gastransportnet (nog) op economische voorwaarden kan worden aangelegd.

107. Verder valt het Netbeheer Nederland op dat artikel 5.3, derde lid, een krachtige formulering mist. De voorgestelde tekst op grond waarvan regels “*kunnen*” worden gesteld over de wijze waarop “*een afweging wordt gemaakt*” biedt naar de mening van Netbeheer Nederland een zwakke basis voor de besluiten die moeten worden genomen inzake de aanleg van gasinfrastructuur teneinde daar duidelijkheid over te scheppen.
108. In verband met de in de overgang naar een meer duurzaam energiesysteem voorziene toepassing van andere vormen van verwarming dan die gebaseerd op gas is het wenselijk dat in het derde lid na “*de aanleg*” ook “*het verwijderen*” wordt toegevoegd. Daarmee wordt beoogd dat in de amvb ook geregeld kan worden onder welke voorwaarden een systeem verwijderd kan worden in gebieden waar overgegaan wordt op een andere vorm van warmtevoorziening.

Artikel 5.5: beheer onderhoud en ontwikkeling systeem

109. Netbeheer Nederland meent dat de term “*redelijke vraag*” in artikel 5.5, eerste lid, onvoldoende duidelijk is en nadere toelichting behoeft. Verduidelijking van dit begrip is onder meer gewenst ten behoeve van vraagsturing enerzijds, en in verband met de aanleg van nieuwe infrastructuur ten behoeve van de voorgenomen realisatie van 6.000 MW uit wind op land en de opkomst van andersoortige vraag naar transport, waaronder ten behoeve van elektrisch vervoer, anderzijds.
110. Zoals hiervoor in hoofdstuk 1 is opgemerkt, bestaat er verder behoefte aan het opnemen van een definitie van het begrip ‘duurzaam energiesysteem’.
111. Netbeheer Nederland verzoekt in artikel 5.5, tweede lid, onder a, het woord “*boven*” te vervangen door “*vanaf*”.
112. Wat betreft artikel 5.5, derde lid, valt het Netbeheer Nederland op dat het ministerie van EZ voornemens lijkt te zijn de wijze waarop de systeembeheerder zijn taken moet uitoefenen vooraf te omschrijven. Netbeheer Nederland wenst in dit verband op te merken dat gewaakt moet worden voor *input*sturing. De E-wet en de Gaswet zijn immers altijd gebaseerd op de centrale gedachte van *output*sturing: de wetgever stelt de doelen vast en de systeembeheerder (netbeheerder) krijgt binnen bepaalde grenzen de ruimte om zelf te beslissen hoe hij die doelen bereikt. Netbeheer Nederland geeft in dit verband in overweging te verduidelijken welke nadere regels met de amvb op grond van het derde lid worden beoogd.

Artikel 5.6: investeringsplan

113. In de gesprekken tussen Netbeheer Nederland en het ministerie van EZ is toegezegd dat met de invoering van het investeringsplan wat betreft de distributiesysteembeheerders in beginsel niet is beoogd om van de bestaande systematiek en procedures inzake het kwaliteits- en capaciteitsdocument ('KCD') af te wijken. Graag ziet Netbeheer Nederland dit bevestigd.
114. In het voorgestelde artikel 5.6, tweede lid, onder a, wordt bepaald dat de systeembeheerder een ontwerpplan ter consultatie moet voorleggen aan marktpartijen.
115. Voor wat betreft de distributiesysteembeheerders verzoekt Netbeheer Nederland deze consultatie-eis te schrappen. Een verdergaande consultatieverplichting voor de distributiesysteembeheerders dan het gebruikelijke overleg met de betrokken *stakeholders* is naar de mening van Netbeheer Nederland ongewenst en onnodig. Een dergelijke verplichting voor de distributiesysteembeheerders kan het proces onnodig vertragen en de systeembeheerder op onnodige kosten jagen. Immers, de systeembeheerder zal dan mogelijk ook moeten reageren op onvoldoende gefundeerde aanvragen en reacties.
116. Voor wat betreft de transmissiesysteembeheerders verzoekt Netbeheer Nederland de rollen van de verschillende partijen, hun respectieve verantwoordelijkheden en de procedures met betrekking tot de consultatie-eis te verduidelijken.
117. Netbeheer Nederland meent dat in artikel 5.6, tweede lid, onder c, "*bindende aanwijzing*" zou moeten worden vervangen door "*bindende gedragslijn*".
118. Voor wat betreft de distributiesysteembeheerders merkt Netbeheer Nederland met betrekking tot het derde lid van artikel 5.6, evenals het derde lid van artikel 5.5, op dat de voorgestelde bepalingen te veel weg hebben van *input*sturing in plaats van *output*sturing. Zo ligt bijvoorbeeld meer voor de hand te regelen dat de distributiesysteembeheerder alle in het kader van de energietransitie noodzakelijke investeringen doet dan dat hij wordt verplicht de noodzaak van zijn investeringen (vooraf) aan te tonen.
119. Voor alle systeembeheerders verzoekt Netbeheer Nederland om meer duidelijkheid over hoe, door wie en op welk moment het nut en de noodzaak van een investering moet worden aangetoond. Daarnaast zou Netbeheer Nederland graag meer duidelijkheid zien omtrent de termijn voor de toets van het ontwerpplan door ACM gezien de huidige doorlooptijden van de KCD's.
120. Ten aanzien van artikel 5.6, vierde lid, merkt Netbeheer Nederland op dat deze bepaling onnodig restrictief is geformuleerd en bij voorkeur moet worden geschrapt. Immers, gelet op de dynamische praktijk bestaat er behoefte aan ruimte om van het investeringsplan te kunnen afwijken. Zo kan bijvoorbeeld een grote aansluiting van een eindafnemer of producent als gevolg van onvoorziene, veranderende economische omstandigheden alsnog worden uitgesteld of geannuleerd, zodat de daarmee gemoeide geplande investeringen mogelijk hun noodzaak verliezen of in gewijzigde vorm (later in de tijd / met minder capaciteit) kunnen worden gerealiseerd. Deze dynamiek van de markt staat haaks op 'verplichte' uitvoering.

121. Ten slotte vraagt Netbeheer Nederland aandacht voor de samenhang van de verplichting om investeringen te doen en infrastructuur te realiseren met factoren die de mogelijkheid om deze verplichting na te komen sterk bemoeilijken of vertragen. Netbeheer Nederland noemt in dit verband de vertragende (lokale) procedures en regelgeving en de hoge kosten, zowel voor de tracéverwerving in openbare en particuliere grond als voor de reeds aangelegde infrastructuur (in de vorm van precario, nadeelcompensatie en overige belastingen en vergoedingen). Deze hoge kosten belemmeren niet alleen de investeringen maar worden ook weer gesocialiseerd via de tarieven. Wellicht verdient het uit maatschappelijk oogpunt aanbeveling om de gelegenheid aan te grijpen om deze problematiek in onderlinge samenhang te bezien.

Artikel 5.9: balanceren

122. In de toelichting bij artikel 5.9, tweede lid, wordt gesteld dat de *“transmissiesysteembeheerder voor gas de taak [krijgt] om naast de balans van zijn eigen systeem ook de balans van andere systemen voor gas te bewaken”* omdat de *“taak voor de transmissiesysteembeheerder voor gas wordt geharmoniseerd met die voor elektriciteit”*. Dit betreft een onterechte harmonisatie die lijkt te berusten op een onjuist beeld van de praktijk. Anders dan bij elektriciteit, waarbij het gehele systeem op dezelfde frequentie van 50 Hz wordt bedreven en TenneT gelet op de onderlinge verwevenheid en samenhang van de systeemdelen de balans over het gehele systeem handhaaft, geldt voor gas dat iedere systeembeheerder (uitsluitend) verantwoordelijk is voor de balans binnen zijn eigen systeem. GTS bewaakt niet de balans binnen de regionale distributiesystemen. Het is ook niet de wens van de systeembeheerders om deze bestaande praktijk te wijzigen. Netbeheer Nederland verzoekt daarom de bewoording in artikel 5.9, tweede lid, alsmede de toelichting daarbij overeenkomstig de bestaande praktijk voor gas aan te passen.
123. Overigens geldt ook met betrekking tot het artikel 5.9, eerste lid, dat het feit dat TenneT de balans ‘over’ het gehele systeem bewaakt niet wegneemt dat de distributiesysteembeheerders op lokaal niveau de mogelijkheid willen hebben om vraag en aanbod op elkaar af te stemmen, met name waar dat ziet op vraagsturing en congestiemanagement. Het ‘balanceren’ (het bewaken van de frequentie op 50 Hz) in het onderhavige artikel is voorbehouden aan de transmissiesysteembeheerder voor elektriciteit en mag niet in die zin worden vertaald. Ter voorkoming van interpretatiegeschillen ziet Netbeheer Nederland dit aspect in de wettekst en/of de toelichting graag geëxpliciteerd.

Artikel 5.10: aansluiten

124. Netbeheer Nederland ziet in de toelichting bij dit artikel ruimte voor de interpretatie dat is beoogd om systeembeheerders in vergelijking met de vigerende E-wet en Gaswet meer ruimte te bieden om aan verzoekers om aansluitingen desgevraagd maatwerk te bieden en om de kosten daarvan bij de desbetreffende afnemer in rekening te brengen. Dat juicht Netbeheer Nederland toe. In dit verband ziet Netbeheer Nederland ook graag dat in dit artikel (gelezen in samenhang met, onder meer, artikel 5.6) het kostenveroorzakingsbeginsel wordt geborgd. Dit teneinde te verduidelijken in hoeverre de systeembeheerder de verantwoordelijkheid draagt voor de aanleg (en bekostiging) van infrastructuur naar de verzoeker respectievelijk de verzoeker de verantwoordelijkheid (en kosten) draagt voor de op zijn verzoek naar het gewenste netdeel aangelegde aansluiting. Gelet op

het belang van deze bepaling is cruciaal dat de daarin opgenomen begrippen, waaronder dat van ‘geschikt spannings- of drukniveau’ en ‘redelijke termijn’ worden verduidelijkt.

125. De reikwijdte van de aansluitplicht alsmede de methode van berekening van het toepasselijke aansluittarief zijn het onderwerp geweest van een groot aantal juridische procedures. Graag verneemt Netbeheer Nederland hoe zich het voorgestelde artikel 5.10 verhoudt tot de vaste jurisprudentie over dit onderwerp.
126. Voorts verzoekt Netbeheer Nederland in dit artikel een verwijzing op te nemen naar de relevante uitzonderingen op de aansluitplicht, waaronder de uitzondering als hiervoor omschreven in de opmerkingen bij artikel 5.3 (inzake de zogenoemde ‘witte vlekken’ voor gas en gebieden waar zich een warmtenet bevindt of gaat bevinden als bedoeld in artikel 12b, eerste lid, sub f, Gaswet).
127. Ook verzoekt Netbeheer Nederland in artikel 5.10, tweede lid, tweede zin, te wijzigen in: “*Hij realiseert de aansluiting op het door de systeembeheerder geschikt geachte spannings- of drukniveau, met de verzochte capaciteit en tegen doelmatige kosten, of voor zover van toepassing op het door de verzoeker gewenste spannings- of drukniveau, met de verzochte capaciteit en op de verzochte plek in het systeem*”. Op grond van de voorgestelde tekst zou de situatie zich voor kunnen doen dat een systeembeheerder verplicht is om op verzoek een aansluiting te realiseren op een plek die daarvoor in technisch opzicht ongeschikt is. Dat moet worden voorkomen en geborgd moet blijven dat het de systeembeheerder is die bepaalt welke plek in het door hem beheerde net technisch geschikt is (waarbij diens handelen uiteraard getoetst kan worden door onder meer ACM in een geschillenprocedure).
128. Ook lijkt het Netbeheer Nederland niet de bedoeling dat met deze bepaling een soort ‘keuzerecht’ voor de afnemer wordt gecreëerd in weerwil van wat uit oogpunt van een efficiënt systeembeheer in de concrete situatie wenselijk is.
129. Met betrekking tot artikel 5.10, derde lid, verwijst Netbeheer Nederland naar de hiervoor bij artikel 4.18 opgenomen opmerkingen inzake de (beperking van de) mogelijkheid om vrije aansluitingen voor elektriciteit aan te leggen.
130. Ten slotte verzoekt Netbeheer Nederland in artikel 5.10, vijfde lid, op te nemen dat bij amvb regels “*worden gesteld*” (in plaats van “*kunnen worden gesteld*”) over de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het eerste tot en met het vierde lid.

Artikel 5.11: toegang en transport

131. Netbeheer Nederland verzoekt om in het conceptwetsvoorstel de verplichting op te nemen dat productie-installaties moeten worden geregistreerd. Thans geldt op grond van artikel 2.1.5.1 Netcode Elektriciteit dat productie-installaties bij de netbeheerder gemeld moeten worden. Mede gelet op het feit dat eenzelfde verplichting ook in de Europese netcodes wordt vastgelegd, bestaat de wens om deze verplichting op wetsniveau vast te leggen, teneinde systeembeheerders optimaal in staat te stellen om het systeem veilig en adequaat in te richten en de handhaving van die verplichting beter te borgen. Daarnaast vraagt Netbeheer Nederland aandacht voor de situatie van

onvoldoende transportportcapaciteit voor het door decentrale invoeders in te voeden gas vanwege onvoldoende vraag in het betreffende systeemgedeelte.

Artikel 5.13: meetinrichting

132. Voor de systeembeheerders met lopende cross-border lease overeenkomsten is het zeer belangrijk dat de bevoegdheid van artikel 5.13, eerste lid, blijft gehandhaafd. Netbeheer Nederland pleit ervoor dat in artikel 5.13, eerste lid, de woorden “*de meetinrichting*” worden vervangen door “*deze meetinrichting*” zodat de verplichting om meetinrichtingen te beheren zich alleen uitstrekt tot de meetinrichtingen die de systeembeheerder zelf ter beschikking heeft gesteld. In dit verband verzoekt Netbeheer Nederland te bevestigen dat met de term ‘beheren’ tevens ‘onderhouden’ wordt bedoeld (in artikel 4.13, tweede lid, onder d, worden deze termen namelijk apart genoemd).
133. Artikel 5.13, tweede lid, heeft betrekking op de prioriteitsplaatsing bij de grootschalige uitrol van slimme meters. Op grond van de E-wet en de Gaswet heeft een systeembeheerder (netbeheerder) het recht op vergoeding van de meerkosten die verband houden met de hiervoor bedoelde prioriteitsplaatsing. In het conceptwetsvoorstel komt dit recht niet terug. Netbeheer Nederland verzoekt om dit alsnog expliciet op te nemen. Volledigheidshalve merkt Netbeheer Nederland op dat een te lage vergoeding voor prioriteitsplaatsingen in combinatie met te weinig waarborgen met betrekking tot derdenplaatsingen (zevende lid) de gewenste grootschalige uitrol ernstig ondermijnt (*cherry picking*, geen grip meer op processen, synergie-verliezen).
134. In het derde lid, onder a, zou tevens moeten worden opgenomen dat ook geen verplichting bestaat tot het ter beschikking stellen van een slimme meter bij aansluitingen zonder verblijfsfunctie (zoals openbare verlichting en laadpalen).
135. Artikel 5.13 voorziet in het zesde lid wel in de mogelijkheid voor de aangeslotene om een slimme meter te weigeren maar abusievelijk niet in de mogelijkheid een slimme meter administratief uit te laten zetten.
136. In het zevende lid wordt de mogelijkheid geboden van zogenoemde derdenplaatsingen “*na voorafgaande melding aan de betreffende distributiesysteembeheerder*”. Dit biedt onvoldoende waarborgen met betrekking tot het minimaliseren van de negatieve impact op de grootschalige uitrol. De bestaande wetsteksten stammen nog uit de tijd dat het mogelijk werd geacht dat derden zelf een eigen meter zouden kunnen installeren. Dat is achterhaald. De enige variant die thans nog als reële mogelijkheid wordt gezien, is de variant dat een derde een door de distributiesysteembeheerder ter beschikking gestelde meter zelf installeert. Daarover vindt overleg plaats met marktpartijen. Op zijn minst zal wettelijk geregeld moeten zijn dat die derden formeel erkend moeten zijn als meterplaatser, dat de meter door de desbetreffende distributiesysteembeheerder in dat gebied ter beschikking gesteld wordt en dat vooraf overleg plaats moet vinden met die distributiesysteembeheerder. Daarnaast merkt Netbeheer Nederland op dat uit de kleinschalige uitrol en uit *pilots* is gebleken dat in een significant aantal gevallen aanpassingen aan de aansluiting moeten plaats vinden voordat een slimme meter geplaatst kan worden. Dergelijke aanpassingen mogen niet door een derde worden uitgevoerd. Netbeheer Nederland verzoekt in de toelichting te verduidelijken dat indien een meterplaatsing een wijziging in de aansluiting nodig maakt, dit laatste een taak is van de distributiesysteembeheerder.

137. Daarnaast ontbreekt abusievelijk de bepaling uit het tiende lid van de artikelen 26ae E-wet / 13e Gaswet op grond waarvan geplaatste slimme meters niet door een ander dan de distributiesysteembeheerder in het betreffende gebied mogen worden vervangen.
138. In het vierde lid, onderdeel b, en in het vijfde lid ontbreekt “*en die voldoet aan de krachtens artikel 5.14 gestelde eisen*”. Ten slotte dienen de verplichtingen in de leden 7 en 8 te worden beperkt tot een op afstand uitleesbare meetinrichting die aan de krachtens artikel 5.14 gestelde eisen voldoet indien derdenplaatsingen van niet door de distributiesysteembeheerder beschikbaar gestelde meetinrichtingen mogelijk zouden blijven.

Artikel 5.14: eisen meters

139. In de aanhef van het tweede lid staat abusievelijk twee keer het woord “*gesteld*”.
140. Ten slotte kunnen de distributiesysteembeheerders kleinverbruikers niet in categorieën indelen. Het derde lid moet wat Netbeheer Nederland betreft daarom vervallen.

Artikel 5.15: meettaak

141. Het eerste lid van artikel 5.15 bevat een cruciale fout doordat, naar Netbeheer Nederland aanneemt abusievelijk, wordt voorzien in een ‘opt-in’ in plaats van een ‘opt-out’. Dit is een afwijking van de huidige eerste leden van de artikelen 26ab E-wet / 13b Gaswet. Het voorgestelde eerste lid is onwerkbaar, zou tot een gigantische administratieve belasting bij de distributiesysteembeheerders leiden, en staat ook haaks op alle afspraken ten behoeve van een succesvolle grootschalige uitrol en de huidige praktijk. De praktijk is dat de aangeslotene vooraf geïnformeerd wordt over de plaatsing van de slimme meter, waarbij tevens wordt aangegeven dat de meter kan worden geweigerd of administratief kan worden uitgezet. Indien de meter niet geweigerd wordt, wordt deze geplaatst met de status ‘administratief aan’. Op expliciet verzoek van de aangeslotene kan de meter alsnog administratief uit worden gezet. De systematiek van de huidige wet en de bestaande praktijk dient te worden gehandhaafd.
142. Daarnaast bevat dit artikel abusievelijk geen bepaling die aangeeft dat ook meters voor grootverbruikers door meetverantwoordelijken moeten worden uitgelezen. Daarmee ontbreekt ten onrechte een wettelijke verankering van een belangrijk deel van de meetcode.
143. Bij de toelichting op het tweede lid dient ter vermijding van misverstanden te worden verduidelijkt dat de distributiesysteembeheerder de meetgegevens van een aangeslotene op grond van dat lid dus mag uitlezen ten behoeve van zijn eigen bedrijfsvoering en de marktfaciliterende taken (waaronder de tweemaandelijks uitlezing ten behoeve van het kostenoverzicht als bedoeld in het Besluit kostenoverzicht energie). Netbeheer Nederland stelt voor dat aan het tweede expliciet wordt toegevoegd “*het opstellen van verbruiksprofielen*”. Netbeheer Nederland stelt daarnaast voor een algemene bevoegdheid op te nemen die het uitlezen van meetgegevens toestaat indien dit “*redelijkerwijs van belang is voor de goede uitvoering van de wettelijke taken van de distributiesysteembeheerder, de tijdelijke taken of de taken die krachtens artikel 11.1 aan de distributiesysteembeheerder zijn opgedragen, waaronder het opsporen van fraude en beperking*”.

van andere netverliezen”. De distributiesysteembeheerders hebben met name voor het opsporen van fraude (hennepsteelt) duidelijkere bevoegdheden nodig om te controleren of de slimme meter werkt en om de meterstanden te verzamelen.

144. In het zesde lid moet de tekst “*meetgegevens per kwartier*” worden vervangen door “*meetgegevens per kwartier voor elektriciteit, per uur voor gas*”.
145. Wat betreft de toegang tot de P4-poort wordt verwezen naar de opmerking bij artikel 5.18.

Artikel 5.16: systeembeheerder gas

146. Netbeheer Nederland stelt voor om niet alleen de transmissiesysteembeheerder maar ook de distributiesysteembeheerders de mogelijkheid te geven tot kwaliteitsconversie. Daarvoor is alle reden gezien de toename van het aantal invoeders op de distributienetten. Daartoe dient het woord “*transmissiesysteembeheerder*” in het tweede lid vervangen te worden door “*systeembeheerder*” (netbeheerder).

Artikel 5.18: informatie

147. Netbeheer Nederland vindt de openbaarmakingsverplichting in het eerste lid, onder c, en het derde lid veel te ongeclausuleerd. Over de reikwijdte daarvan zal meer duidelijkheid moeten komen. Die duidelijkheid moet ook komen in de amvb op grond van het vijfde lid. Netbeheer Nederland stelt voor de facultatieve amvb in dat lid te vervangen door een verplichte amvb (“*Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld...*”).
148. Daarnaast bepleit Netbeheer Nederland het schrappen van de sectorspecifieke geheimhoudingsbepaling in het vierde lid. Het normale burgerlijk recht en met name de Wet bescherming persoonsgegevens volstaat. ACM heeft zich in het kader van de toegang tot de P4-poort enerzijds op het standpunt gesteld dat sprake is van een zorgplicht (hetgeen juist lijkt) maar in een nog lopende juridische procedure eveneens gesteld dat sprake is van een resultaatsverplichting. In de praktijk is deze bepaling onwerkbaar gebleken met betrekking tot de toegang tot de P4-poort. Wat betreft de toegang tot de P4-poort kan in de amvb op grond van het vijfde lid worden aangesloten bij de bestaande in de sector ontwikkelde waarborgen.

Artikel 5.20: boekhouding

149. De reikwijdte van de boekhoudverplichtingen in het nieuwe artikel 5.20 roept veel vragen op. Netbeheer Nederland verzoekt om een uitwerking die zo min mogelijk administratieve lasten met zich brengt.

Artikel 5.26: inkoop elektriciteit of gas

150. Het wetsvoorstel of de toelichting moet duidelijk maken of de compensatie van netverliezen een wettelijke taak is van de systeembeheerder.

Artikel 5.27: ‘wissel leverancier’

151. Zoals aangegeven in de aanbiedingsbrief pleit Netbeheer Nederland voor een ruimer opgezet artikel met betrekking tot marktfacilitering.

Artikel 5.28: klachten

152. Onduidelijk is in hoeverre deze bepaling en de amvb beogen aan te sluiten bij de geschillenprocedure bij de Geschillencommissie.

Artikel 5.32: nationaal: flexibiliteit in taken

153. Deze bepaling roept veel vragen op. Zo is onduidelijk waarom verwezen wordt naar het belang voor het toekomstig “*beheer van het systeem*” terwijl de mogelijke flexibele taken breder kunnen en zouden moeten zijn. Ook is onduidelijk wat er gebeurt met tijdelijke taken die vervolgens alsnog door marktpartijen worden opgepakt. Moeten de systeembeheerders die activiteiten dan weer afstoten? Ten slotte verzoekt Netbeheer Nederland te expliciteren dat systeembeheerders niet verplicht zijn toegestane flexibele taken op te pakken.

Hoofdstuk 6: Tariefregulering

Algemeen

154. Netbeheer Nederland mist een overzicht van de verschillende procedures met betrekking tot de totstandkoming van de verschillende besluiten en de mogelijkheden van bezwaar en beroep conform het wetsontwerp en de Algemene wet bestuursrecht en een bevestiging dat de rechtspositie van Netbeheer Nederland en de individuele netbeheerders door de stroomlijning van procedures niet wordt uitgehold.

Artikel 6.1: inkomsten systeembeheerder en betalingsplicht systeemgebruikers

155. In het tweede lid dient te worden opgenomen dat ook aan een partij die in de toekomst van het systeem gebruik wil maken, maar nu nog geen systeemgebruiker is, bepaalde tarieven en vergoedingen in rekening kunnen worden gebracht. Zie daarnaast de opmerking bij artikel 6.10.

Artikel 6.2: algemene bepalingen tarieven

156. Het is van belang dat de wet ook eenduidig voorziet in de verankering van het in rekening brengen van systeemtarieven van bovenliggende systeembeheerders elektriciteit aan onderliggende systeembeheerders elektriciteit. Zie hiervoor de opmerkingen bij de definitie van ‘aansluiting’ en ‘systeembeheerder’ in artikel 1.1.

Artikel 6.3: tarieven en vergoedingen

157. De artikelen 6.3 en 6.4 roepen vragen op door het warrige gebruik van terminologie. In combinatie met artikel 5.10 is nu niet duidelijk op welke standaard aansluiting de aangeslotene nu precies

recht heeft en wat dit betekent voor de reikwijdte van de aansluitplicht. Daarenboven roepen deze artikelen vragen op doordat delen van de tarievcodes in de wet zijn opgenomen zonder dat duidelijk is waarom bepaalde delen wel zijn opgenomen en bepaalde delen niet en hoe de in de wet opgenomen delen zich verhouden met het tarievenbouwwerk op grond van die tarievcodes. Netbeheer Nederland is van mening dat de wet de wettelijke borging moet geven voor het tariefbouwwerk maar de codes de specificatie van de mogelijke tarieven.

158. In het tweede lid van artikel 6.3 over het eenmalige aansluittarief wordt gesproken over een ‘standaardaansluiting’. Indien dit begrip gebruikt blijft worden, dient het te worden gedefinieerd.
159. In het derde lid over het periodieke aansluittarief leidt het gebruik van het begrip ‘standaardaansluiting’ in combinatie met het begrip ‘kleine aansluiting’ ook tot onduidelijkheden. Zo sluit het derde lid nu abusievelijk het in rekening brengen van een periodiek aansluittarief voor grote of maatwerkaansluitingen uit.
160. Uit artikel 6.3, vierde lid, onder a, volgt dat voor gasaansluitingen met een capaciteit van meer dan 40 m³(n) per uur het onderscheid tussen aansluiting en aansluitpunt vervalt, dat deze aansluitingen in het gereguleerde domein vallen en dat voor deze aansluitingen een maatwerkvergoeding van toepassing is. Netbeheer Nederland vraagt aandacht voor de kosten en opbrengsten van deze categorie bij de nadere uitwerking in de tariefregulering door ACM.
161. In het vierde lid moet in algemene zin verduidelijkt worden dat de vergoeding die voor maatwerk wordt vastgesteld, deels gebaseerd kan zijn op individuele kosten en deels op voorcalculatorische gemiddelde kosten (zie ook de opmerking bij 6.10). In het vierde lid, onder d, over een vergoeding voor maatwerk voor specifiek het wijzigen of verwijderen van een aansluiting wordt verwezen naar artikel 5.10, vierde lid. Dat is begrijpelijk, met dien verstande dat artikel 5.10, vierde lid, verwijst naar het “*op verzoek van de aangeslotene*” wijzigen of verwijderen van de aansluiting. Behalve op verzoek van een aangeslotene moet ook een wettelijke basis bestaan voor het in rekening brengen van kosten voor onder meer het verwijderen / deactiveren van de aansluiting bij bijvoorbeeld fraude, misbruik, onveiligheid, wanbetaling en het ontbreken van een leverancier.

Artikel 6.4: tarief voor transporttaak

162. Hiervoor is al opgemerkt dat de tariefdragers in dit artikel ook selectief en onduidelijk worden beschreven. Daarnaast wordt in artikel 6.4, derde lid, onder c, voor aangeslotenen met een grote aansluiting van elektriciteit het transporttarief afhankelijk gemaakt van vermogen of verbruik. In het huidige tarievenbouwwerk zijn er categorieën aangeslotenen die zowel voor vermogen als voor verbruik betalen (MS, MS/LS en LS). Dat moet zo blijven. De woorden “*vermogen of transport*” dienen vervangen te worden door “*vermogen en/of transport*”.
163. Het vierde lid van artikel 6.4 is zeer misbruikgevoelig in het geval van aangeslotenen zonder slimme meter en moet dan ook beperkt worden tot situaties waarin sprake is van een slimme meter. Dat kan door in de toelichting duidelijk te maken dat de aangeslotene alleen met behulp van een slimme meter kan aantonen dat hij “*gelet op de elektriciteit dat [sic] hij aan het systeem onttrekt, aan een lagere aansluitcategorie voldoende zou hebben, dan dat voor zijn invoeding noodzakelijk is*”. Het woordje “*dat*” moet nog door “*die*” vervangen worden.

Artikel 6.7: vaststelling methodebesluit

164. Voor de distributiesysteembeheerders zou Netbeheer Nederland ter vermijding van misverstanden in de toelichting graag opgenomen zien dat de methode van regulering uitgaat van outputregulering.
165. Verduidelijking is daarnaast nodig over de voorgestane praktijk met betrekking tot het “*indien van toepassing*” vaststellen van “*het efficiëntieniveau van een systeembeheerder*” uit het oogpunt van robuustheid en voorspelbaarheid van de regulering.
166. In artikel 6.7, derde lid, onder c, wordt geregeld dat in het methodebesluit de wijze van vaststelling van het “*rendement op vermogen*” wordt bepaald. Het valt Netbeheer Nederland in dit verband op dat de term ‘redelijk rendement’ uit de E-wet en de Gaswet niet terugkomt. In het tweede lid en in de toelichting bij de voorgestelde bepaling wordt verduidelijkt dat het gaat om “*een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is*”. In de toelichting zou een passage van de volgende strekking moeten worden opgenomen: “*Specifiek geldt daarbij dat ACM bij het vaststellen van de vergoeding voor verschaffers van vreemd vermogen rekening dient te houden met wat in het economisch verkeer prudent financieringsbeleid wordt geacht voor ondernemingen die vergelijkbaar zijn met systeembeheerders*”.
167. Artikel 6.7, zesde lid, voorziet in een bepaling met betrekking tot de (niet-beïnvloedbare) inkoopkosten van bovenliggende elektriciteitsnetbeheerders (vgl. artikel 41b, tweede lid, E-wet). In artikel 6.8 over het inkomstenbesluit zal de nacalculatie van die kosten moeten worden geregeld.
168. Er zou daarnaast een nieuwe bepaling moeten worden opgenomen (bijvoorbeeld in artikel 6.7, zevende lid) met betrekking tot de eveneens niet-beïnvloedbare kosten voor objectieveerbare regionale verschillen zoals op het gebied van precario. Ook op deze kosten past ACM (terecht) geen efficiëntieverandering toe en ook daarvoor zal in artikel 6.8 de nacalculatie van die kosten moeten worden geregeld. Netbeheer Nederland pleit er tevens voor dat de bijzondere positie van objectieveerbare regionale verschillen in de toelichting wordt bevestigd en uiteengezet.
169. Ten slotte zou een nieuwe bepaling moeten worden opgenomen met betrekking tot de kosten voor de verwerving van bestaande netten (vgl. artikelen 41b, eerste lid, onder g, E-wet / 81b, eerste lid, onder f). Voor die incidentele kosten dient een haakje te worden gemaakt in artikel 6.9 met betrekking tot het tariefbesluit.
170. In artikel 6.7, derde en zesde lid, en in artikel 6.8, eerste lid, onder b, wordt gesproken over een “*efficiëntieverbetering*”. Deze term is ongelukkig gekozen. In de rechtspraak is uitgemaakt dat de efficiëntiekorting ook negatief kan zijn. Netbeheer Nederland stelt daarom voor de term “*efficiëntieveranderingen*” te gebruiken.
171. Daarnaast verzoekt Netbeheer Nederland voor tariefruimte ten behoeve van kosten voor het volgen van een door de wetgever of toezichthouder gesanctioneerde of voorgeschreven gedragslijn die later onjuist is geoordeeld (deze kosten dienen in de maatstaf te mogen worden meegenomen). Daarbij kan gedacht worden aan terugbetalingen naar aanleiding van de

Dobbestroom-uitspraak van het CBb (ECLI:NL:CBB:2014:14) over de periode dat op grond van die uitspraak geen sprake was van een aansluiting. Dit betreft zeer grote bedragen.

172. Ten slotte verzoekt Netbeheer Nederland de werking van de reguleringsperiode van 6 jaar te verduidelijken, in het bijzonder in relatie tot de mogelijkheid om inkomstenbesluiten tussentijds bij te stellen. In het bijzonder vraagt Netbeheer Nederland zich af hoe in de methode en tussentijds bijgestelde inkomstenbesluiten wordt omgegaan met nieuwe activiteiten of door bijvoorbeeld nieuwe ontwikkelingen sterk gewijzigde activiteiten.

Artikel 6.8: Inkomstenbesluit

173. Verwezen wordt naar de hiervoor bij artikel 6.7 gemaakte opmerkingen over de bepaling van het efficiëntieniveau, het rendement en de nacalculatie van de inkoopkosten van de bovenliggende netbeheerders en de kosten voor objectiveerbare regionale verschillen. Die laatste kosten kunnen worden meegenomen door in het eerste lid van artikel 6.8 te bepalen dat in het inkomstenbesluit de verwachte efficiënte kosten en de verwachte (daadwerkelijke) inkoopkosten van de bovenliggende netbeheerders en kosten voor objectiveerbare regionale verschillen worden betrokken.
174. In de toelichting bij artikel 2, onder a, zou kunnen worden geëxpliciteerd dat de parameters waarmee de WACC is bepaald tussentijds herzien kunnen worden. De rekenmethode en de wijze van vaststelling van de parameters (bijvoorbeeld de samenstelling van een *peer group*) is onderdeel van het methodebesluit.
175. In artikel 2, onder b, zou moeten worden verwezen naar de kosten voor “*de investeringen van de drie meest recente jaren waarvan gevalideerde gegevens bestaan*” omdat in het derde jaar van de regulering de investeringskosten van in ieder geval het derde jaar nog niet bekend zijn.
176. De tekst van of toelichting bij artikel 2, onder c, zou daarnaast duidelijk moeten maken dat ook de mutaties in operationele kosten van de drie meest recente jaren worden betrokken bij de efficiëntiebepaling.

Artikel 6.9: tariefbesluit

177. Verwezen wordt naar de hiervoor bij artikel 6.7 gemaakte opmerking over de investeringskosten ten aanzien van netten.
178. Daarnaast pleit Netbeheer Nederland ervoor dat ACM de correcties en uitkomsten genoemd in de onderdelen van het derde lid moet (in plaats van kan) betrekken bij het vaststellen van de tarieven.
179. Wat betreft het derde lid, onderdeel a, sub 2, verzoekt Netbeheer Nederland in de tekst te verduidelijken dat deze correctie alleen geldt voor transmissiesysteembeheerders (zoals blijkt uit de toelichting).

180. Wat betreft het derde lid, onderdeel a, sub 3, verzoekt Netbeheer Nederland in de toelichting in te gaan op de eventuele verschillen met de huidige artikelen 41c, vijfde lid, E-wet / 81c, vijfde lid, Gaswet.
181. Wat betreft het derde lid, onderdeel b, sub 3, dringt Netbeheer Nederland erop aan deze bepaling wederkerig te maken in dier voege dat ook voor de systeembeheerders positieve correcties kunnen worden gemaakt als gevolg van toekomstige taken, bijvoorbeeld op het gebied van verkabeling.

Artikel 6.10: toezicht op vergoedingen

182. Ter vermindering van onnodige kosten en administratieve lasten is van groot belang dat vergoedingen voor frequent voorkomende werkzaamheden, waaronder het wijzigen van de aansluitingen, mogen worden berekend op basis van voorcalculatorische gemiddelde kosten. Dit dient te worden verduidelijkt ter vermindering van geschillen op basis van de tarievcodes. De in rekening gebrachte vergoedingen kunnen derhalve ‘redelijk’ en ‘kosten georiënteerd’ zijn zonder de werkelijke kosten van de individuele werkzaamheden te reflecteren. Hiermee kan bijvoorbeeld de maatschappelijk zeer doelmatige praktijk van de systeembeheerders voor wijzigingen van de aansluitingen op basis van een digitale intake en geautomatiseerde afhandeling in stand blijven.

Artikel 6.11: schadevergoeding transmissiesysteem op zee

183. In het tweede lid staat het woordje ‘euro’ op de verkeerde plaats.

Artikel 6.13: volumecorrectie en bedrijfstijd<600

184. Netbeheer Nederland neemt aan dat het niet de bedoeling is dat er een reservetarief moet komen voor alle aansluitingen groter dan 3*80A (in plaats van de huidige veel beperktere regeling en niettegenstaande het feit dat aan een uitbreiding van de reikwijdte in de praktijk geen behoefte bestaat). Indien dit inderdaad niet de bedoeling is dient in de wetstekst de juiste reikwijdte te worden opgenomen.

Hoofdstuk 7: Markten en handel

Artikel 7.7: programmaverantwoordelijkheid algemeen

185. Netbeheer Nederland is van mening dat er in het tweede lid van artikel 7.7 expliciet rekening moet worden gehouden met teruglevering door huishoudelijke eindafnemers.
186. Daarnaast vraagt Netbeheer Nederland zich af of met het vijfde lid ook programmaverantwoordelijkheid voor invoeders van gas op een distributiesysteem is beoogd.

Artikel 7.9: delegatiebepaling

187. Netbeheer Nederland is van mening dat bij amvb ook (financiële) eisen moeten worden gesteld aan een programmaverantwoordelijke.

Hoofdstuk 8: Levering en consumenten

188. In de titel van het hoofdstuk wordt abusievelijk verwezen naar ‘consumenten’ in plaats van naar ‘huishoudelijke eindafnemers’.

Artikel 8.4: keuze van energiebronnen

189. In het tweede lid wordt abusievelijk verwezen naar ‘eindafnemers’ in plaats van ‘eindafnemer’.

Artikel 8.14: afsluitbeleid

190. Netbeheer Nederland geeft in overweging te bezien of ‘systeembeheerders’ nog wel genoemd moeten worden in het eerste lid gezien de invoering van het leveranciersmodel waardoor wanbetaling van huishoudelijke eindafnemers ten opzichte van systeembeheerders niet of nauwelijks meer voorkomt.

Artikel 8.16: leveranciersmodel en nadere eisen facturen

191. Netbeheer Nederland verzoekt dit artikel te herschrijven, waarbij alle rollen en verantwoordelijkheden, waaronder de marktfaciliterende taken van de systeembeheerder zoals het vaststellen van het verbruik, worden geadresseerd conform de Informatiecode en de met het ministerie van EZ gemaakte afspraken. Netbeheer Nederland helpt daar graag bij.
192. De bepaling is nu niet juist en niet volledig. Zo moet de leverancier op grond van het eerste lid de systeembeheerderskosten aan kleinverbruikers factureren. Die verplichting is abusievelijk niet beperkt tot de periodieke systeembeheerderskosten. De kosten voor het realiseren van een aansluiting brengt de systeembeheerder (netbeheerder) zelf in rekening bij de toekomstige aangeslotene (of opdrachtgever). Deze fouten zijn het gevolg van het feit dat in artikel 8.16 slechts een deel van de bepalingen van de huidige artikelen 95cb E-wet / 44b Gaswet is overgenomen (in dit geval is het tweede lid niet overgenomen).
193. Daarnaast is bijvoorbeeld in het tweede lid de taak van een leverancier om te zorgen voor het collecteren, valideren en vaststellen van meetgegevens bij kleinverbruikers beperkt tot kleinverbruikers die niet over een op afstand uitleesbare meetinrichting beschikken. Die beperking is niet juist (het moet gaan om alle kleinverbruikers).
194. Een cruciale omissie is ook het niet overnemen van de bepalingen in de leden vijf en zes van genoemde bepalingen die betrekking hebben op de afdracht van de periodieke systeembeheerderskosten door de leverancier aan de systeembeheerder. Behoud van deze wettelijke bepalingen, die zien op het leeuwendeel van de inkomsten van de systeembeheerder is cruciaal. Tijdige en volledige afdracht van de systeembeheerderskosten dient in de wet goed geregeld te zijn. Netbeheer Nederland dringt er dan ook met klem op aan de bestaande bepalingen, waaronder in ieder geval de leden 2, 5 en 6, van de artikelen 95cb E-wet / 44 Gaswet te handhaven.

195. Voor “*gecollecteerd*” in het derde lid dient “*op verzoek van de aangeslotene*” te worden toegevoegd.

Artikel 8.18: voorwaarden vernietigbaar

196. Opgenomen dient te worden dat de leverancier dient zorg te dragen voor de totstandkoming van de aansluit- en transportovereenkomst, bijvoorbeeld in een nieuw lid vier. In de toelichting kan worden verduidelijkt dat de aangeslotene daarmee met betrekking tot die diensten ook een overeenkomst sluit met de systeembeheerder. De toelichting bij het tweede lid dient te verwijzen naar het ter hand stellen van de algemene voorwaarden (de term in het BW) voor zowel levering als voor transport.
197. De bepalingen van onder meer dit artikel dienen daarnaast op noodzaak en consistentie getoetst te worden aan het nieuwe consumentenrecht op grond van de Implementatiewet richtlijn consumentenrechten.

Artikel 8.22: toepasselijk recht

198. In de tekst van of toelichting bij het tweede lid dient ingegaan te worden op geschillenbeslechting door de Geschillencommissie Energie.
199. In het vierde lid wordt gerefereerd aan het sluiten van een overeenkomst tot transport van elektriciteit door een handelaar of leverancier. Dat doet een systeembeheerder.

Artikel 8.25: geschillen ‘met systeembeheerder’

200. Netbeheer Nederland verzoekt de geschillenprocedure ook open te stellen voor geschillen tussen een aangeslotene en de eigenaar of degene met het recht van gebruik (zie de opmerking bij artikel 4.4) van een gesloten distributiesysteem. Dat is in de praktijk nodig gebleken.

Hoofdstuk 9: Codes

Artikel 9.1: inhoud technische codes

201. Conform de huidige situatie (vgl. artikel 31, eerste lid, van de E-wet) dienen alle (onderwerpen van alle) codes een wettelijke verankering te hebben. In artikel 9.1, tweede lid, lijkt de systeemcode niet goed geregeld en krijgt de meetcode nu alleen een wettelijke verankering voor wat betreft kleinverbruikers. Dat is onjuist. Als de gebiedsindeling niet langer in de codes wordt vastgelegd, dient voorkomen te worden dat wordt teruggevallen op oudere gebiedsindelingen, inclusief fouten, bij de oorspronkelijke aanwijzing van de systeembeheerders (netbeheerders).
202. In het tweede lid, onderdeel b, dient naar de mening van Netbeheer Nederland de verwijzing naar “*de betalingsvoorwaarden*” te worden geschrapt zolang de algemene voorwaarden niet integraal worden opgenomen in de technische codes. Daarnaast moet in onderdeel e ook aandacht worden besteed aan de (financiële) eisen waaraan programmaveerantwoordelijken moeten voldoen (zie ook de opmerking bij artikel 7.9).

Artikel 9.2: inhoud tarievcodes

203. Klopt het dat er gewerkt blijft worden met meerdere tarievcodes?

Artikel 9.3: inhoud 'informatiecodes'

204. Abusievelijk wordt in de titel van het artikel verwezen naar meerdere informatiecodes.

205. In het tweede lid, onder b, dient ook rekening te worden gehouden met grote aansluitingen. Daarnaast staat er abusievelijk "*wordt*" in het tweede lid, onder b, waar er "*geval*" moet staan.

Artikel 9.6: initiatief ACM, of verzoek tot voorstel

206. Er moet nog rekening worden gehouden met de situatie dat ACM de indieners van een codewijzigingsvoorstel opdraagt hun voorstel aan te passen.

Artikel 9.7: vaststellen van de codes en wijzigingsbevoegdheid

207. Naar de mening van Netbeheer Nederland dient veiligheid (het belang van het veilig functioneren van de energievoorziening) te worden toegevoegd in artikel 1, onder b.

208. Verduidelijkt kan worden dat een codewijzigingsvoorstel een aanvraag is tot het nemen van een beschikking waarop voor de beslistermijn artikel 4.13 Algemene wet bestuursrecht van toepassing is.

Hoofdstuk 10: Uitvoering en Toezicht

Artikel 10.2: reikwijdte toezicht Minister

209. In het eerste lid staat abusievelijk twee keer een verwijzing naar artikel 2.15.

Artikel 10.11: informatieverschaffing

210. Hoe verhoudt zich de regeling omtrent informatieverschaffing aan de Minister met artikel 5.20 Algemene wet bestuursrecht en is deze regeling nodig? Voorkomen dient te worden dat een sectorspecifieke inlichtingenplicht aan een toezichthouder wordt gecreëerd.

211. Wat informatieverschaffing betreft dringt Netbeheer Nederland aan op adequate mogelijkheden voor de systeembeheerders om in het geval van fraude snel gegevens uit de gemeentelijke basisadministratie te kunnen krijgen betreffende de contractanten en/of verdachten van fraude en gegevens te mogen uitwisselen met andere systeembeheerders. Energiefraude (met name bij hennepsteelt) neemt steeds omvangrijkere vormen aan en het ontbreekt de systeembeheerders thans aan voldoende mogelijkheden om hiertegen adequaat te kunnen optreden, de daarmee gepaard gaande netverliezen te kunnen terugdringen en de schade te verhalen.

Artikel 10.12: omgaan met gegevens

212. Het eerste lid van dit artikel loopt niet.

Hoofdstuk 11: Overige bepalingen

Artikel 11.1: delegatie experimenteer AMvB

213. In het eerste lid, onder a, is het woord “*van*” weggefallen. Indien gekozen wordt om de exploitatie van diensten in de infrastructuurgroep te beperken, dient de mogelijkheid van een exploitatie van diensten onder a mogelijk te worden gemaakt.

214. In het tweede lid, onder b, is het woord “*algemene*” weggefallen.

Hoofdstuk 12: Slot- en overgangsbepalingen

215. Netbeheer Nederland heeft geen opmerkingen bij het huidige hoofdstuk 12. Zoals ook aangegeven in de aanbiedingsbrief zullen er goede overgangsbepalingen moeten komen.